

శ్రీ వేంకటేశాయ నమః.

మనస్సందేశకావ్యము (ఆంధ్రద్రవ్యసహితము)

పండితరత్న, విద్యాభూషణ, విద్వాన్, శిరశినహాల్,

శ్రీ కృష్ణమాచార్య శతావధానులచే,

రచింపబడి,

శ్రీయుత చాళుంట్ల శ్రీనివాస రామచంద్రరావు, బి.ఏ.ఎల్.ఎల్.బి.
వకీల్ గారి ద్రవ్యసహాయమున ముద్రింపబడినది.

సర్వస్వామ్యములు }
గ్రంథకర్తవి.

1952

వెల 1-0-0.

శ్రీ మహా సంతాపము ౪౪౫

30-6 శ్రీ వేంకటేశాయ నమః.
తేది..... శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

తొలి పలుకు

ప్రపంచములో నెన్ని భాషలు వ్యాపించినను, నిర్జర భాష
యగు సంస్కృతమునకుఁ గల పాఠాన్య మెన్నటికిని తగ్గిపోదు.
భాషా విమర్శనములో దానికి నగ్ర తాంబూల మివ్వనివారుండరు.
ఆక్షరలక్షణాసంగి యాదరించిన శ్రీ భోజమహారాజు వంటి విద్యత్పూర్ణు
వులు లేకున్నను చూచి యానందించు విద్యద్రుసికులు లేక పోలేదు.
వారి నానందింపఁ జేయుటయే నాకావ్యరచనకు ముఖ్యద్దేశము.

ఈ కావ్యమును వ్యాసిన తోడనే రసికుల కట్టెదుటనిలుపద్రవ్య
హీనుడనగు నాకు సాధ్యము కాలేదు. మఱియు నియ్యది సాధారణ
కావ్యతూషణుఁగాక వేదాంతసాంప్రదాయకార్థ గర్భితమై శ్లిష్టపదోపేతమై
యుండుటచే వ్యాఖ్యానమవసరమని యెంచి సరియైన వ్యాఖ్యానమును
వ్యాసించి. దానిలో నలంకారసమన్వయములు, వ్యాకరణపరికరములు
సాంప్రదాయక స్వారస్యములు చూపింపఁ బడినవి. ఆ గ్రంథమును
జూచిన మహా పండితులు సర్వదేశ పండితాదరణీయమగునట్లు దేవ
నాగరాక్షరమున ముద్రింపుఁడని ప్రోత్సహించిరి. దానికిఁ దగిన ద్రవ్యో
పపత్తిలేనందున గ్రంథమట్లనే మఱుగుపడవలసి వచ్చినది.

మూల మాతృమయిన ప్రకటించిన బాగుండునని తలంచి, మా
యాంధ్రసోదరులకు దానిసార మనుభవింపఁ జేయుటకై యాంధ్ర
పద్యముల వ్రాసి దానితో జేర్చి పద్యములలోఁ గల శ్లిష్టకఠినపద

ములకుమాత్ర మర్థమును తుదిపత్యములలో వ్రాయుచు గ్రంథమును వెల్లడింపఁ బూనితిని.

అదియును సాధ్యముగాక దైవికముగా జగిత్యాల గామమునకు వెల్లితిని. అచ్చట గీతా ప్రబోధమునకై ప్రయాత్నించుచుండగా శ్రీయుత చాకుంట శ్రీనివాస రామచంద్రరావు బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. పకీల్ గారితో సమాగమము లభించినది.

ఈ మహాశయుల కదివఱలో నేకైక పుత్రుఁడు వియోగమయి నందున దుర్బర దుఃఖాధీనము కావలసిన వారి మనస్సును శ్రీ శ్రీని వాసుఁడు నిర్దైతుక కటాక్షమున తమ చరణారవిందముల యందు నిలుపుకొని శాన్తి సుఖమును ప్రసాదించుటయే కాక తమ సంపూర్ణ దివ్య వైభవమును నా వలననే వారికి వినిపింప సంకల్పించెను. అట్టి సిద్ధ సంకల్ప బలముననే కాకతాళీయముగాఁ గలిగిన శ్రీ పకీల్ గారి సమాగమము మూడు మాసముల వఱకు నఖండ భగవద్గుణానుభవ ముతోఁ గడచి శాశ్వతాత్మ బాంధవ్యమును దృఢీకరించినది.

వీరు కాలక్షేప సమాప్తికాలమున తగిన గౌరవములతో సత్కరించియు నొకనాడు మనస్సందేశ కావ్యమును శృద్ధతో విని ఆంధ్ర పద్య సహితమయిన యీ కావ్యమును సర్వ సుందరముగా ముద్రింపించి, సమర్పించుటకై వాగ్దానమొసంగి నా మనస్సున కమితానందమును కలిగించిరి. పిదప వాగ్దాన పృథ్వీరము ముద్రింపించి, రసికుల కందచేయించి నందులకు శ్రీ పకీల్ గారికి వారి కుటుంబమునకు ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధులఁ కలిగించి పురాకృత కర్మవశమున కలిగిన మహలోపమును తీర్చుటకై! సత్సంతానమును ప్రసాదించు నటుల శ్రీ శ్రీనివాసుని భక్తిపూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నాడ.

ఈ గ్రంథమునకు వచ్చిన దృవ్యమున పై వ్యాఖ్యా గ్రంథము వెల్లడించు నవకాశము కలుగునను ధైర్యము నొందుచు భాషాభిమానుల సహాయముఁగోరుచున్నాడ.

కావున నీ గ్రంథమును స్వీకరించువారు 2 రూప్యముల గౌరవ మూల్యమునుగా నొసంగ వలయును. 3 రూప్యముల నిచ్చినవారికి ముందు వ్యాఖ్యాన గ్రంథ ముచితముగాఁ బంపబడును. పరమోదారులు సహాయపడి, గ్రంథప్రాప్త్యాహకు లగుదురు గాత యని ప్రార్థించుచున్నాడ.

ఇట్లు,
గ్రంథకర్త.

అభిప్రాయము

శ్రీమద్భిక్షురశినహళిత్కుపపదేశ్వతావధాననిపుణై స్తర్కవ్యాకరణో
భయవేదాస్త సంస్కృతాంధ్ర సాహితీగ్రంథ ప్రవచన సమర్థైః । ఆపూ
ర్వాతివిచిత్ర ఖడ్గ పద్మ నాగాది శతబంధనిర్మాతృతయా బంధాస్త కవి
తాదురీణైః నైజాం కొరుట్ల సంస్థాపితాస్మదీయ వేదాస్తద్వయవర్తినీ సం
స్కృతకళాశాలా ప్రధానాధ్యాపకై స్తత్సంపర్తకైః పండితరత్న, విద్యా
భూషణ, బిరుదాలంకృతైః చిత్రలేఖనాది, బహుకళాకుశలైః । శృమద
మూద్యాత్మగుణభూషితైః కించాదితః పృథ్వీ త్యస్మదాచార్య దివ్యచర
ణకమలచ్ఛాయాయామేవ తత్సత్తాసంపర్తిత విశేషవైదుష్యా నర్మళకవి
తాత్మగుణ సంపత్ప్రభృతీహవరశ్రేయః పరంపరా విశేషైః శ్రీమత్స్మృ
ష్టమాచార్యస్వామిభిర్మనస్సందేశనామక మేక మపూర్వం కావ్యం
సవ్యాఖ్యానం వినరమాయ తదేవతత్కావ్యం తత్రతత్ర స్థాలీపులాక
న్యాయేన తైరేవ శ్రావితమ్ అస్మిన్న కావ్యే శ్లో॥ పదానాం సాఖ్యాతా,
దనిమిషనిషేవ్యం శ్రవణయోః ఇత్యుక్తరీత్యా పదసాభాతృ లాలిత్యా
ద్యర్థగాంభీర్యా నేకాపూర్వా ధ్యాత్వికార్థవర్ణనాదికం సుశోభనం సహృ
దయ చిత్రాకర్షకంస ద్విరాజతే॥

మేఘసందేశ హంససందేశ రూప పురాతన కావ్యద్వయాదపి
మనస్సందేశ నామకం నూతనకావ్య మేవాభ్యర్థితమితి మదాశయః॥
మేఘసందేశ ప్రణేతారః కాళిదాసకవీంద్రాః దేవీవర ప్రసాదలబ్ధ లోకా
తీత కవితా వైభవాః శ్రీమన్నిగమాస్త దేశికాస్తు ఉల్లోకనిరర్థళ కవితాసం
పదః బహుగ్రంథ ప్రణేతారః శ్రీవేంకటాద్రి శ్రీనివాస ఘంటావతారాః
ఇత్యేతత్తు తిష్ఠతు॥ మేఘ సందేశకావ్యే మేఘస్య దూతతయా ప్రేష
ణం యేనకేనచి త్కామాంధేన ప్రమత్తేన యక్షేణ కృతం తత్త్వన్యత్రా
ప్రసిద్ధమ్ హంససందేశకావ్యే హంసస్య దౌత్యేన ప్రేషణమపి నాఽతీవ

ప్రసిద్ధం ప్రకృత మనస్సందేశకావ్యే మనసో దూతతయా ప్రేషణం
 సర్వత్రప్రసిద్ధం॥ శ్లో॥ నపుంసకమితిజ్ఞాత్వా వియాయై ప్రేషితం మనః
 తత్తు తత్తైవ రమతే హతాః పాణినినా వయమ్॥ అతః బహూన్య
 ధాహరణాని ప్రదర్శయామః ఇతి సామాన్యతయా నాయకేన నాయకాని
 కటంప్రతివా, నాయకయా నాయకసమీపం ప్రతివా దూతతయా మనః
 ప్రేషణం సుప్రసిద్ధమ్॥ విశేషతస్తు శ్రీశతగోపనాయకయా “యెన్నెంజి
 నారుమంగే పోనార్” ఇతి తిరువిరుత్తపగబంధే భణితం చైతన్య సమా
 ధిం గౌరవబుద్ధించ సమాశ్రిత్య మనసో వ్యవహార స్సర్వత్ర కృతః
 శ్రీ శతగోపసహస్య ప్రబంధేఽపి ప్రథమశతకే ప్రథమదశకే పృథమపదే
 “శుడకరడితోళుదెళ్ళెన్మననె” హేమన్మనః సుభాస్వరం శ్రీశ పాదాంబుజ
 మాశ్రిత్య సముజ్జీవేతి సంబోధనం కృతం పృథవన్యగాయత్రీ ప్రబంధేఽపి
 “నెంజే శొల్లువో మవన్నామంగళే” హేమనః శీరామానుజ దివ్యనామా
 న్యావాం కీర్తయావః” ఇతి శ్రీరంగసుధాకరవీంద్యైస్సంబోధనం కృతం”
 అతోన్మిన్కావ్యే చేతనసమాధినా మనసాదూతత్వేన పరమ పురుషం
 ప్రతి పారతంత్ర్యాది లక్షణ నిరుపాధిక స్త్రీత్వవతా పృథ్వీగాత్మ నాయ
 కయా ప్రేషణం అర్చనాది మార్గవర్ణనం ముక్తవైభవప్రతిపాద నంచ
 సుప్రసిద్ధమితి పూర్వసందేశ ద్వయాపేక్షయా ప్రకృత మనస్సందేశకా
 వ్యమేవా త్యన్తాభ్యర్థితమితి నిశ్చినుమః॥

శ్రీ రాజయోగానంద, మహావిద్వాన్,
 సేనాపతి నరసింహాచార్య స్వాములు
 కో ర ట్ల.

ఆ శ య ము.

మహాదిదం సంతోషస్థానం యత్ విశిష్టాద్వైత సంప్రదాయాచారైశ్చ
స్సాహిత్యాది విశారదైః కృష్ణమాచార్య మహోదయైః విరచితం మన
స్సందేశ నామకం కావ్యం మదీయదృష్టి సరణిం ప్రాపద్యత అన్య కా
వ్యస్య నితాంతముదారః దేవయానాదిరూపః విషయః లలితా పదావలిః
పఠీయసీ తేషాంప్రయోగపరిపాటీ, గరియసీ ఉదాత్తాద్యలంకారగర్భితా
స్వాదీయసీత రససంపత్తిః, సహృదయానాం మనాఃస్యావర్ణయన్తివరీయ
సీంచమత్కృతిమావహన్తిచ, విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంత మవలంబ్య ప్రవర్త
మాన మిదం కావ్యం వైష్ణవానాం విశేషతః మనోజ్ఞానదపి కావ్య సంప
త్త్యా సర్వేషా ముపాదే యమేవేతి వయం దృఢం విశ్వసిమః॥

యమ్. ఆర్. గోపాలాచార్య యం. ఏ.

వాణీవిహార విద్యాలయం, బాంబయి : మాటుంగా.

ముద్రదింపవలసిన గ్రంథములు.

1. మనస్సందేశ కావ్యము సవ్యాఖ్యానము (నాగరాక్షరమున)
2. శతవిధబంధ శతకము (బంధపఠములతో)
3. శృంగార పంచబాణ విజయము (అంధీకృతము)
4. గీతాతత్వ మీమాంస (సంస్కృతము)
5. రత్నమాల (ఖండకావ్యము)
6. గాంధీ జీవితము (హరికథ)
7. ప్రజా రాజ్యము (హరికథ)
8. అధ్యాత్మ భారతము (హరికథ)

ఓం నమో

వేంకటేశాయ

కృతి సమర్పణము.

మ॥ సిరికై నిత్య పదంబుఁబాసి పుడమిన్॥ శేషచలాగ్రంబునన్
స్థిర రూపంబును దాల్చి దాసజన ని॥ క్షేపం బిదేయంచు త్వ
చ్చరణ ద్వంద్వముఁ జూపు వేంకటగిరీ॥ శా! దేవదేవోత్తమా!
పరమానంత్రమయా! దయాకర! నమో॥ వాకంబు లర్పించెదన్

మ॥ పరిపూర్ణామల దివ్యదేహ! కరుణా! పారీణ! లక్ష్మీధవా!
సరసీజాసన నన్నుతాంఘ్రి యుగళా!॥ సద్భక్త మందారకా!
సరసామోద సువర్ణశోభిత మన॥ స్పందేశ హారంబు నీ
చరణాంబుల చెంత నిల్పితిని యీ॥ శా! ప్రేమ నీక్షింపుమా

మ॥ వరదా! వేంకటనాథ! నీ సమమి ల॥ స్వృత్యక్ష దైవంబులే
దరయ న్దక్షిణ భారతావని శిర॥ శ్లోమాన రత్నంబు నీ
చరణాంభోరుహ యుగ్మ మాంధ్ర జననీ॥ సాభాగ్య సంధాయకే
శ్వరుడౌ మత్కృతి కీవె గాక నితరు॥ ల్వాంఛింపగా నర్హులే

మ॥ ధర సంసార విదారణక్షమ! రమా॥ ధాత్రీశ! శ్రీశేష భూ
ధర సంచార విహర! హరవిలస! ద్రత్నాళి సంశోభి కం
ధర! మన్మాన సమందిరా! ప్రవిల స త్కవ్యంబు నీవేళ శ్రీ
ధర! నీకర్పణ జేసి నీదు కరుణ॥ స్థన్యంధ నైతిష్టుమా॥

రామానుజాచార్య దివ్యాజ్ఞా
వర్ధతా ముఖి వర్ధతామే

గృహధికర్త:

పండిత రత్న, విద్యా భూషణ, విద్వాన్, శిరిశినహాల్

కృష్ణమాచార్య శతావధానులు

కొరట్ల, జి|| కరింపగర్.

శ్రీ వేంకటేశాయనమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

మనస్సందేశకావ్యము (అంధ్రపద్య సహితము)

మంగళాచరణము

శా॥ శ్రీరామానుజ పాదపద్మముల నాచి త్తంబునందాల్చి సం
సారోత్తారక దేవయానపథమున్ | సాహిత్యశోభోన్నతుల్
మీఱన్సంస్కృత మందు వ్రాసితినిత | లీలన్బుధులైచ్చత
త్సారంబొప్పగఁ గూర్తుఁ దెన్గునమన | స్సందేశ
కావ్యం బికన్.

శ్లో॥ కాచిత్యాన్తా ప్రకృతివిమలా జీవభూతా ప్రియస్య
త్యక్త్వానాదే ర్నిజ సహచరం కర్మయోగాద్భీమంతీ
సంసారాభ్యే మహతి విపినే కామితానామ్ ఫలానామ్
పాత్రం క్షేత్రం సకల సుమనశ్చిత్రమేకం ప్రపేదే॥

శ్లో॥ తత్రేకస్మా ద్విజకుల పతేరాత్మ నాథం విదిత్వా
జ్ఞానానంద వచుర మనఘం వ్యోమ్ని దివ్యేనసంతం
తన్ధ్యాయస్తి మృదుల హృదయాంభోజ సంచార ధీరం
సారాసార గ్రహయుత మనోరాజ హంసందదర్శ॥

శ్లో॥ తస్యేవా నే విరహవివశాకంఠ రుద్ధాశృధారా
ధీరాప్యేషా చిరమగణయ త్పంజరస్థా శుకీవ
సోఘం శక్తా భవతిహిశుచం కాబలా విప్రయోగే
ఽప్రేతా దృక్పతి గుణగణధ్యాన సంక్షేప్తరంగే॥

శ్లో॥ తస్మై బద్ధాంజలి మవిరళం వ్యంగులీ యాంగులీకం
దత్వా చార్ఘ్యం సుకృతి ఫలకం ప్రేమ పుష్పైరుపేతమ్
ప్రీతాకిచిం త్వరమపురుష ప్రాపణోద్యోగ భాజే
సైమాబాలా వచన కుశలా కాశలీం వాచమూచే॥

శ్లో॥ జాతం వంశే జగతి మహతస్సన్మ నోహంస రాత్వామ్
జానే లక్ష్మీపతి మనుగతం బంధ మోక్షైక హేతుం
తస్మా దేవం విధినియ మనాదర్థయే దూర బంధుః
కార్యే సిద్ధే పృథిక విషయే ప్రార్థనా గౌరవాయ॥

చం॥ గరితయొక్క ర్తు జీవమన । గా దగు భ ర్త కనాదికర్మచే
పరునెడఁబాసి యా ప్రకృతిభవ్యభవామిత కాననంబులోఁ
దిరుగుచుఁ గామితంబులగుదివ్యఫలంబుల కెల్లఁబాత్రము
నర సుమనోవిచిత్రమగుతద్దయు డేత్రముఁ జేరెనొక్కడన్

శా॥ ఆ నారీమణి సద్విజప్తివరుచే । నచ్చోట హృన్నాయకున్
జ్ఞానానందమయున్విదోషుఁబర మ । స్థాన స్థితుం వించుత
ద్ధ్యానోత్కంఠితయై గనెన్మృదుల హృత్పంకజ సంచారలీ
లానై పుణ్యముమీఱు సారహరణో ల్లాసున్మనోహంసనున్

శా॥ ఆరాయంచకు మ్రోలనిల్చి విరహ । వ్యాలోలయై లోన క
న్నీరుం గ్రుక్కుచు పంజరస్థశుకి పూన్కింబూని ధైర్యంబువే
జాఱన్చింతితఁ గొంతతనెపకట? యా । శ్యామాంగి యవ్వేళనే
నారీ రత్నము దుఃఖ మోశ్వగలదేనాథాన్త రంగుననన్

చం॥ అతనికిఁ గేలుమోడ్చి తన యంగుళి నంగుళిముద్ర వీడఁగా
నతివయు పేమపుష్పములయర్ఘ్యము పుణ్యఫలంబుతోనిడెన్
కుతుకముఁ గొంతజెందె పతిగూర్చెడి జాణయటంచు నెంచివా
కృతురతమీఱగౌరవముగాఁగుశలంబునుబల్కెఁబల్కుతోన్

ఉ॥ మానసరాజ హంసమ! ర!మాపతి దాసుడ వయ్య బంధమో
తొను పమాన హేతువుమహాత్ముల జాతుండవంచునెంచిదై
వానుగతిన్పత్నివిడచియాచన సేయుదు నిట్లుకార్య మే
మైనను కాకపోయిన మహాత్ములఁ గోరుట గౌరవంబెగా॥

శ్లో॥ సర్వస్యత్వం కరణమసియత్ స్మనోమే ప్రియస్య
సందేశం శంహర హాకికృపా హీనదీన పృష్టతేః
గన్తవ్యంతే పదమవికృతం నిత్య ముక్తేశ్వరాణాం
యద్భాసేదం లసతి సకలం యత్రనాన్య ద్విభాతి॥

శ్లో॥ భర్తృర్మిత్రం తదసి సపరం యత్త్వ యాభేదమేవ
బ్రూతే గీతాదిషు నిరుపమానంద కందో ముకుందః
దీనామేవం తదుచిత సఖిం పాలయస్వ స్వశక్త్యా
వాచాధర్మం కురుమమ మనస్తత్త్వం దయా జన్మభూమిః॥

శ్లో॥ తంచావస్యం పరమ పురుషం స్వాంతః వాత్సల్య సింధుమ్
బంధుం మత్ప్రిప్య వధిగణ నాతత్పరం ద్రవ్యత్వసిత్వమ్
మత్సందేశా హరణమతు కాద్యచ్ఛతోఽనన్యలభ్యో
మత్తో ప్యాదాతవహి భవితా తత్పరిష్కం గలాభః॥

శ్లో॥ గత్వా సద్యస్సహ మధుహరేణాశు మజ్జీవనాయ
ప్రత్యాగన్తుం స్పృహయన పునస్త్యంతు తత్రైవరంతుం
నిత్యోన్మేషం నిరుపమ సుఖం నిర్మలం శుద్ధసత్త్వమ్
దివ్యస్థానం తదపి పునరావృత్తిహీనం వదంతి॥

శ్లో॥ సంభావ్యేతం కరణదశకం జ్ఞాన కర్మానుషక్తమ్
సత్వోద్రిక్తం స్వయమనుగతం గంతుమాశు వ్యవస్థేః
తేషాం వృత్తిర్భవతి సుమనస్త్యయ్య ధీనాహిలోకే
నైవా పత్స్వప్యను చరగణం సాధవో విస్మరంతి॥

ఉ॥ అండఱికివేగా కరణ । మందుకు శ్రీశుని ప్రేమలేకలో
గుండెడు నాదువార్త పతి । గూరిచి చెప్పము నిత్యము క్తరా
ణ్ణందెర మేగగా వలయు । మానస హంసమ! దాని కాని వె
ల్గొందగ సర్వము న్వేలకు । నొక్కటియైన వెలుంగదచ్చటన్॥

ఉ॥ అన్న! మదీయ నాథునకు । నాత్మసఖుండవుగాన మున్నెయా
వెన్నుడు నీకునుం దనకు । భేదము లేదను గీతలోన నా
పన్నను సీసఖిన్కొలది । వంచనలేకను బ్రోవుమాటతోఁ
బున్నెముఁ గట్టు కొమ్ముదయ! బుట్టువ పట్టువుగావ నీవిలన్॥

ఉ॥ సందియమొందకా పురుష । సత్తము వత్సలు నా ప్రబంధున
నొబ్బిందుటకై సదాసుదినముల్గణి యిం చెటివాని జూతువో
డెందమ! నాదువార్తఁగొని । తీవిన నొందెదవీవె నాకు ము
న్ముందు ననన్యల భ్యతర ॥ మున్నరి రంభవిశేష లాభమున్॥

మ॥ జనుమీ ప్రొద్దు మదీయ జీవనముకై । సత్వేశుతో వేగరా
ననుమోదింపుము నీవు నచ్చటనె క్రి । డాసక్తి గావింపకో
మనసా! నిర్మల నిత్య సత్వయుత నిర్మర్యాద మోదాబ్ధియై
పునరావృత్తి విహీనమంచు విభుధులొప్పింతురా స్థానమున్॥

ఉ॥ జ్ఞానము కర్మమున్నడువు । సత్వమయేంద్రియ పంక్తిసీకు ని
త్యను మతంబువాని సుఖమారసివేజను వాటివృత్తిని
పైనిలువంగ లేదభవి । స్వాంత? దురంత విషాదకాల ముం
దైనను సజ్జనులృణువ । రాశిత వర్గము నాదరింపగాన్॥

శ్లో॥ తం పంథానం శ్రుణుప్రథమత స్త్వత్ప్రయాణాకుకూలం
 వాంతాం పశ్యాచ్చృణ్వణ మధురాం శ్రోష్యసిత్వంచ మత్తః
 యతాజ్ఞప్తాభువన పతినా వాహకాః ప్రాపయంతి
 ముక్తం సక్తాం స్త్రియమివ రహశ్చేటకాః ప్రాణనాథమ్॥

శ్లో॥ కాలః ప్రాప్తః కమలనయన ధ్యాన యోగానురూపః
 క్షేత్రేష్వస్మిన్ శ్రవణ మధుర శ్శూయతే పక్షినాదః
 పాథేయంతే భవతి కమలానాథ నామామృతంచ
 సర్వం సుస్థంభవతి సమయేసామ్య! దైవానుకూలే॥

శ్లో॥ త్వద్యానోత్కవియతి జలదాః కుర్వతే తూర్యఘోషమ్
 వీచిక్షోభై స్సలిల నిదయ స్సంభ్రమాటోప నృత్యమ్
 ధత్తే వృక్షోపరి వసుమతీ నవ్యపుష్పిప హారమ్
 సృష్టిర్వైషా జగదధిపతే రాశితార్థే విభాతి॥

శ్లో॥ స్థానాదస్మాద్ధృదయ కమలా దూర్ధ్వముద్య మ్యతేన
 సూతం ప్రీత్యాప్ర విశధమనిద్వార మత్యస్త సూక్ష్మమ్
 హార్దోదేవః పరమ కృపయా దీపికాం జ్ఞాన రూపాం
 ధృత్వాయత్ర ప్రజతిపురతో దర్శయన్గ్రాహ మార్గమ్॥

శ్లో॥ విష్వజ్ఞాఙ్గో హృదయ ఘటితా నిఘ్రమే సంభవంతి
 తాసామేకా సుకృతి సుగమా స్వాస్త! మూర్ధానమేతి
 తాంప్రాప్యోర్ధ్వం విలయ సమయే గచ్ఛతామేషముక్తి
 సానిభాత్యస్త ర్హృదయ కమలస్యా శ్రయోనాభికేవ॥

చ॥ తొలుతను నీవు పోదగిన । త్రోవను జెప్పెద నాలకింపుమా
వల చెవికింపు గల్గు శుభవార్త విసంగల వట్టిదారి లో
పల హరి యానతిం గొనిన । వాహులీ భవముక్తునిం సుహో
మలిని గటించు చేటకులమాడ్కిని జేర్చెద రాత్మనాథుని॥

మ॥ కమలాకాన్తుఁ దలంప యోగ్యతరమా! కాలంబు ప్రాప్తిచెఱ్ఱే
త్రమన స్వీనుల విందుగా శకున ముల్భావనంబుఁ గావించె బ్రీ
తి మెయిస్సీహరి కీర్తనామృత సుపా । థేయంబు నీకబ్బు స
ర్వముచేకూరదె? దైవ మొక్కడునదా ప్రాప్తెనచోమానసా!

ఉ॥ నీపయినంపు వేడుకల । నీరదముల్పయి బూరలూదుచుం
డాపయి సంద్రముల్లరగ । లాడఁగ నాట్యము నల్పు భూమినీ
కాపుచు నూత్న పుష్పఫల । హారములుంచెను చెట్లపై ననీ
శ్రీపతి సృష్టి యాశ్రితుల । ప్రీతిని గొల్పుఁగఁ దేజమొందెడున్॥

మ॥ హృదయాంభోజ తలంబు నుండి పయిగా । వేగ న్నదాబద్ధమై
వదలం జాలని శూన్యరూప ధమని । ద్వారంబు గన్పట్టునా
పదముం జేరుము ప్రీతితో నచట శ్రీ । పాలుండు విజ్ఞాన దీ
పదుండై త్రోవను జూపుచున్నడచునా! భాగంబులోమందుగా

చ॥ నలుగడలందుఁ బోదగిన । నాడులు హృద్గదితంబు లందులో
పల గల నూటిపై యొకటి! బ్రహ్మ బిలంబును దాకియుండు జీ
వులు కడతేరువేళ నటు । బోయిన ముక్తి లభించు మానసా!
యిల నది యంతరాజ్ఞమున । కేర్పడు నాశముఁబోలి వెల్గెడున్

శ్లో॥ సూక్ష్మా దస్మాద్ధమని వివరాద్ధు ర్గమాన్నిరతస్య
హస్తాలంబః పథి తవకరస్యాద్ధి మిత్రస్య పశ్చాత్
నిమ్నమ్యార్ధ్యాం దిశమను సరెణ్యోతిహం యత్రలోకో
నశ్యత్ప్రతిర్భవతి తమసస్వాంత | తత్రత్య యూనామ్॥

శ్లో॥ ప్రేక్షివ్యస్తే వదన కమలా న్యూర్ధ్వ ముద్యమ్యబాలాః
క్రీడాభేలం నయన సుభగం త్వంముదాబద్ధ మాలాః
లీలా పాంగైః కువలయదళ శ్యామలైః కోమలైశ్చ
తత్త్వా నైత్వం తుణమను చరన్వత్పదీభూయగచ్ఛే॥

శ్లో॥ అర్చిర్నాథ స్తదను ముదితో మత్సఖంత్యాం సమృద్ధైః
పుష్పైస్తేజోమయ తరుభవైః ప్రీణయన్భక్తి నమ్రః
కించిద్దూరం త్వదను గమనాత్ప్రాప్స్యతి స్వస్వరూపమ్
వాచంత్యార్యాః ఖలుదనుజజిద్దా సదాసస్య తాస్యమ్॥

శ్లో॥ తత్రైవాస్తే దివస విదిత స్త్వగ్రిమోలోక ఏకో
యస్యా ధీనాజగతి సతతం స్యాద్దినానాం ప్రవృత్తిః
తత్రత్యానాం ప్రణయ విహితాం మానయివ్యస్సపర్యాం
తత్సాహా య్యాత్ప్రవిశ మహితం శుక్ల పక్షాఖ్య లోకమ్॥

శ్లో॥ నిత్యోత్సాహః ఖలు యవతయో యత్రనాథై స్సనాథాః
నిత్యోన్నిద్రా విధువదధిపా నిర్మలాభిః కలాభిః
నిత్యం పూర్ణో విలసతి నిశా స్వచ్ఛభాసాత మీశో
నిత్యం జ్యోత్స్నా ప్రతి హత తమోవృత్తి దోషాః ప్రదోషాః॥

చం॥ శ్రమలకు నోర్చినం జొరగఁ శక్యముఁగాక సుసూక్ష్మమైనయా
 ధమనిబిలంబు దాటఁగనె । తప్పక మిత్ర కరావలంబనం
 బమరటుపైకిఁ బొమ్మకల । దచ్చట నార్చిష లోకమందు తే
 జముఁగనఁ జీకటిందెలియఁజాలరు జవ్వను లోయిమానసా॥

చం॥ సలలిత గామినైకనుల । సంబరముం గలిగించు నిన్నులే
 చెలువలు మోముదామరలఁ జేరికతోఁ బయికెత్తి నల్లగ
 ల్వలవలె నొప్పు కోమల వి । లాస కటాక్షము లంటఁజూతురా
 తలమునఁ గొంతసేపు విదితంబుగఁ దుష్టద బోలిపొమ్మికన్॥

చం॥ వెలుఁగులతాపు జేడుబలు । వేడుకనాచలి కానినిన్ను న
 గ్గలమగు వెల్లు మాకుల చొకాటపు పువ్వల దన్విబత్తి తో
 వలఁగొని కొంత దవ్వటకువచ్చుటచేఁ దనరూపునొందు పె
 ద్దలుహరి దాసదాసులకుదాస్యముగోరుచు నుందురెప్పడున్॥

ఉ॥ అచ్చటనుండు నొక్కదిన । మంచనులోకము దానినేలు జో
 దిచ్చనుగల్గు నీపుడమి । నెల్లదినంబుల సత్ప్రవృత్తి నీ
 వచ్చటివారి సాహ్యమున । నాదం మొప్పఁగ నిచ్చుపూజల
 న్నొచ్చుచు శుక్లపతమను । మేలగు లోకముఁ జేరుమాయున్॥

ఉ॥ నిచ్చలు నుత్సహితురట । నెమ్మిని భర్తలఁగూడి జవ్వనుల్
 నిచ్చలు తెల్వికాండ్రు రజినీప్రియుమాడ్కి కలాధరుల్పతుల్
 నిచ్చలు పూర్ణమై చెలఁగు । నిర్మలతేజము తోనిశేషుడున్
 నిచ్చలురెలు చీకటుల । నెట్టును వెన్నెలఁ గాయుచుండగాన్॥

శ్లో॥ సాధోత్సంగే శశధరకరై ర్దౌతభాగే నిషణ్ణాః
 గాస్యన్త్యాస్య హరిగుణమయం శోత్రపేయం సుగేయమ్
 శ్రోతుం తస్మి న్చపలః విఫలం మాకృధా స్త్వంవిలంబమ్
 తత్సేవాతః పరమసుఖద స్తద్గుణానాం వినోదః॥

శ్లో॥ లబ్ధ్వా కించి ధరిగుణసుధా స్వాదనే నాత్మశక్తిమ్
 తస్మా ద్భాగ్యా స్తదను భజనా ల్లోక మన్యం సుధన్యమ్
 ప్రత్యుద్గంతా సహ సహచరై ర్యత్ర తస్యాభిమానీ
 దేవోపి త్వాం ప్రభుమివ చిరా దాగతం స్వాగతేన॥

శ్లో॥ లోకాధీశం ప్రణయ విదుషా చక్షుషా వీక్ష్య తూర్ణ
 మగ్రే గచ్ఛ త్వ మథ షడుదక్కౌస లోకాధివాసాత్
 తత్సంప్రీత్యై లఘుతరగతో నైవ సంకోచ మీయాః
 యత్సంపర్కా దపి ఖరఖరో మందమందం ప్రయాతి॥

శ్లో॥ అబ్దం నామ ప్రధిత మపరం లోక మాలోక్య తత్ర
 తన్నాథేన ప్రణతశిరసా చార్చితం స్వాధిపత్యమ్
 మన్యే తస్మై పునరపి నవా త్సహృదా ద్దాస్యసీతి
 లక్ష్మీభర్తుః పదయుగజుషాం సర్వలాభస్స ఏవ॥

శ్లో॥ ఏవం కాలాధిపతివిహితాం సత్క్రియాం త్వం గృహీత్వా
 సానం వాయో ర్విశ సముచితం గచ్ఛతాం తజ్జవేన
 తత్ర శాన్తం దృతతరగతే స్త్వాం నమాబద్ధహస్తా
 స్సేవిష్యస్తే సకమలదళౌ శ్శీతలా గన్ధవాహః॥

చం॥ కలువలతేని తేజమున । గ్రాలెడు మేడలపైనఁ జేరి యా
ర్యులు చెవికింపుగా హరి గుణోన్నతగానముఁజేయుచుండ చం
చల ! యట దాని నేవినఁగ । సాగి విలంబముసేయఁబోకు శ్రీ
కలితుని సేవకన్న గుణ । గాన వినోదము సౌఖ్యదంబగున్॥

మ॥ హరిగా నామృత మింతగ్రోలి చనుచో । నాత్మస్థలంబెచ్చ త
ద్వరుఁడు న్నెంబడిరాగ ధన్యతరమా! పై ధామముంబొమ్ముముం
దరిలోకేతుఁ డెదుర్కొనంగలఁడు తద్దాసాది వర్గంబుతోఁ
జరకాలాగత తత్ప్రభూ త్తముని వాసిన్వాగతం బిచ్చుచున్

శా॥ లోకాధీశుని ప్రేమ చూడ్కుల సమా!లోకించి, వేగంబు ను
ల్లోకులైచ్చఁగ ను త్తరాయణ మహా!లోకంబునుందాటుమా
లోకాధీశుని ప్రీతికై లఘుగతి । న్లోపంబుఁ గావింపకా
లోకాధీశ్వరుడైన మందుఁ డనజాలు న్తత్ప్రతీచార్పితన్

ఉ॥ ఆపయినాబ్ధ మన్భువన । మారయు మత్సర తత్ప్రభుండు నీ
ప్రాపయి భక్తి నొడలను । వంచి స్వరాజ్యము నప్పగించు నీ
వాపక మైత్రితో మరల । నాతని కిత్తువటంచు నెంచెదన్
శ్రీప పదాంబు జాతయుగ । చేతులకయ్యదె యెల్ల లాభముల్

ఉ॥ ఈవిధి నీవు కాలజగ । దీశుల పూజలనంది వేగమున్
బోవు జనాభికిం దగిన । భూమి మరుద్భవనంబుఁ జేరు మ
త్తావునఁదమ్మి రేకులను । దాల్చి సమాగమ భేదమొందు నీ
సేవ నొనర్పఁ బూనెదరు ! శీతల గంధవ హుల్వినములై

శ్లో॥ త్వత్సేవాయై నులయపవనా నీతమాఘ్రాయ గంధమ్
సద్యస్తస్మాద్వృజ నువిపులం మండలం ఛండభానోః
యత్వధ్యాస్తే శ్రితమునిజనో పాసనా లంబనాయ
శ్రీశః కార్తస్వరమయతనుః పుండరీకాయతాక్షః.

శ్లో॥ దృష్ట్వా దూరా ద్ద్యుమణి మభితో రశ్శిభి రాభసమానమ్
మానాతీతం నిగమఘటితం మంస్యసే త్వం చిరత్నమ్
పూర్వాపూర్వా చలకుచతటీ మధ్యవిద్యోతమానమ్
మానాథాంకం లలిత మచలా కంఠమాంగల్య రత్నమ్

శ్లో॥ యస్త్యైవిశ్యంభజతిచదివా ఋగ్యజుస్సామభేదై
స్సర్వేషామ ప్యవనిజనుమాం యస్సదా కర్మసాక్షీ
ప్రాతర్యస్యో దయమభిలషం త్యగ్రజా బ్రహ్మనిష్ఠా
స్తేనేవాగ్రే త్వదనుసరణా త్ప్రిప్యతేమితభావః

శ్లో॥ భిత్వాశోణం మణిమతిఘనం వజ్రినూచ్య గ్రవత్వమ్
క్షీప్రంగచ్ఛేర్చహిరనుపదం థామ తారాధిపస్య
యస్యోపాస్తే ఖలువిచరతాం నైవ సనాపవార్తా
తన్మన్యేహం తమసు రజితశ్చక్షు రన్యత్రూపార్దమ్

శ్లో॥ తత్రాకాశం సరణవసదా నిర్మలం భాతి తస్మి
న్నక్షత్రాణి ప్రవిమలతరాః భోజకానీవ భాన్తి
తేషాం మధ్యే సముచితగతి శ్శుక్లపక్షాభిరామః
రాకాచంద్రో రజితసమరు గ్రాజహంసాయతే చ

చ॥ మలయ సమీరణుండు నినుమన్న నసేయఁగఁ దెచ్చుగండ మ
తలమున నూనిపై న రవిధామముఁ జేరుముదాని యందు శ్రీ
లలితుఁడు యోగి విత్స మవలంబనమై వసియించు పై డి వ
న్నెలుఁగల మేను భాసిలఁగ । నీరజవత్ర విశాలనేత్రుఁడై

ఉ॥ దూరము నుండి యెంచెదవు । దుర్భర తేజ సరోజ మిత్రుని
మేరయు లేకఁ బ్రాఁపలుకుఁమేలికయై యల పశ్చిమాదియన్
దూరపు కొండ యన్జనుల । దూరి వెలుంగు పురాతనంపు ప
ద్మా రమణాంక భూమి గళ । మంగళరత్నమటంచు నెంచెదన్

ఉ॥ ఎవ్వఁడు మూడు వేదముల నేర్పడు సంధ్యల మూడు రూపులే
యెవ్వఁడు లోకమందుఁగలయెల్లటి కర్మల సాక్షి భూతుఁడౌ
యెవ్వని మంగళోదయము । నెంతురు విప్రుల బ్రహ్మనిష్ఠులె
యవ్వన జేశ్వరుండు భవ । దాశ్రితుఁడై కను మిత్రభాషమున్

చ॥ ఘనతర పద్మరాగమణి । కందుకమున్నవిసూచివోలె భే
దనము నొనర్చి యా రవిని దాటి జెవంబునఁ జందుఁజేరుమా
తనికడ సంచరింపఁ బరి । తాప మొకింతయులేదు గాన ప్రే
మను వెతజల్లు చల్లనగు । మాధవ నేత్రముగాఁ దలంచెదన్

ఉ॥ అక్కడ నాకసంబు కమ । లాకర మోయన నొప్పు, దానిపై
రిక్కలు, తెల్లదామరల । రీతి వెలుంగునును వాటి లోపలన్
జక్కఁగ శుక్లపక్ష విల । సత్తనువై తిరుగాడుచున్న మే
ల్చుక్కలతోడు హంసగతి । సోయగము న్గిలించున త్తకిన్

శ్లో॥ ఉద్యోగ్య త్వం మదితహృదయ శీతలై స్సైన్యః కరాగై
శ్శాస్త్రం స్పృత్యత్యమరమిధునై స్సేవ్యమానోఽపినిత్యమ్
చంద్రో లోకే హృదయ ! ససతా మగ్రణే స్సాదరేణ
దత్వా న్యేభ్యస్తవమృత మయతే యస్స్వయం తీణభావమ్

శ్లో॥ లోకే కేచి త్కిల సుకృతినో ధూమమాగ్నేణ యాతా
స్తంప్రాప్తైవం పునరపిభువం కామకామా లభస్తే
తేషాం రాజా భవతి హివరు గ్దేవయానానుగానామ్
నిష్కామానాం హరిపదజుషాం యాతి జై వాత్మకత్వమ్

శ్లో॥ భక్త్యుద్రిక్తాం హిమకరకృతాం ప్రాప్య దివ్యాం సపర్యామ్
దూరాధ్వానం విగళితశుచం తం త్వమాశు వ్యతీయాః
త్వత్సేవార్థం స్వయముపగతః పూరుషో వైద్యుతాఖ్యో
మాగ్నే స్సాదాప్రకృతివిగమా దుత్తమస్తే సహాయః

శ్లో॥ విద్యున్నామ్నా సహసముచితం వారుణం లోకమీయాః
రత్నాగారై ర్మరకతశిలా వేశ్యభి శ్శోభమానమ్
యస్మిన్నద్య సుతతమజడా స్త్వాంముదా కామరూపా
శ్శాస్త్రం వీచివ్యజనవలనై ర్విజయిష్యంతి మందమ్॥

శ్లో॥ తం సమ్మాన్య త్వమచలకృపా వీక్షణేన క్షణేన
తస్మాద్గచ్ఛేత్తదనుపురత స్స్వర్గ మాబద్ధమార్గమ్
త్వాం పశ్యంత్య సురయువతయ స్థాన్ధయిష్యంతి తత్ర
దత్తం ప్రీత్యా సపది విధినా నిర్నిమేషత్వ మాద్యమ్.

ఉ॥ శ్రాన్తుడవై న నిన్ను ద్విజరాజుకనుంగొని సంతసించి య
శ్రాన్తము దేవతా మిధున । సన్నతుడైనను సేదదీర్చు న
త్యన్త హిమాగ్ని హస్తములనాతఁడు సద్వరుఁ డీజగానయో
స్వాన్తమ? క్షీణుడయ్యుపెరివారికిదానమృ తంబుఁబోయడే॥

మ॥ ఫలకామంబున జన్మముల్నిలిపియాపైధూమ మారంబుతో
జలజాతారిని గాంచి కొందఃశీలపైజన్మంబుఁ గావించు రా
వల నవ్వారికి రాజగు నిద్విధువుదేవ ప్రాజ్ఞయానంబు ని
శ్చల భక్తిన్గను విష్ణుదాసులకుఁదాజైవాత్రు కుండయ్యెడున్॥

ఉ॥ పావన భక్తియుక్తమగువారిజవైరి సపర్యఁగాంచి నీ
వావల గొంతదవ్వు శ్రమ । నంటక వేగము దాటుమట్టి నీ
సేవ నొనర్ప స్వంతముగఁ । జేరునువైద్యుత పూరుషుండొగి
ద్రోవనతండు నీకనుఁగుతోడగుఁబ్రాకృత మండలాంతమున్ •

చ॥ గురుతర వైద్యుతాభిదుని । గూడుచురత్న గృహంచితంబు స
న్మరకత కేసాశోభియగు । మంజులవారుణ లోకమేగు మ
చ్చెరువుగఁ కామరూపముల । చే నజడాత్మకలై మహానదుల్
సరసపు వీచి వృంతముల । శ్రాన్తుడవొనిను వీచునయ్యెడన్

చ॥ మరులను గొల్పు చూపలర । మన్నననాతని జూచివేగ మా
పురమునుబాసి స్వర్గమును । బొమ్మచటన్గల వేల్పుజోదులే
గరితలు చూతురాపయిన । కంజభవుండల నాడుతాను మే
ల్కరుణ నొసంగినట్టి తైఱ । గంటితనంబది సార్థకంబుగాన్॥

శ్లో॥ త్వం పశ్యన్తీ హృదయ! శఫరోద్వర్తన ప్రేక్షితేన
హేమాంభోజా న్యనిమిషసరి ద్భంగహస్తోధృతాని
త్వద్విశ్రాంత్యై పథి విరచయే దాసనానీవ తత్ర
భక్త్యుదేకో నభవతిసతా స్వర్జనే కిం జడానామ్॥

శ్లో॥ యస్యోపాస్తే లసతివిరజా వాహినీ సత్సరోజా
యస్యానస్తా శితమణిసభా నిత్యముక్తాభిరామా
యస్యాధీశో హరిరనుచక ద్గోపురం గోపురంత
త్స్యాదైవకుంతం నయది పునరావృత్తి రేకా భవిత్రీ॥

శ్లో॥ దేవాధీశ స్సహసురగణై రర్ఘ్యమాదాయ భక్త్యా
మందారాణాం సుమపరిచతం త్వముప సాస్యతీర్థమ్
తత్రత్యానాం పరిజనవిధిం ప్రాప్త్య శీఘ్రం ద్యతీయాః
దివ్యా న్కల్పదృమ వనమరు తేనామితా న్భూమిభాగాన్॥

శ్లో॥ తీర్త్వా కాంచి త్సరణి మపరాం గచ్ఛ తత్రాచ్ఛభాసమ్
వాసం ధాతు స్సురనరముఖ ప్రాణినా సంవిధాతుః
యత్ర త్వమా గత మనుజవ న్మాన యిష్య త్యజస్రమ్
లోకాధీశాం సదసి మురజి న్నాభి నాళిక జన్మా॥

శ్లో॥ అస్మాల్లోకా త్కృతచన గతా స్తత్ర దేవేట్సభాయామ్
సేవిష్యన్తే దృహిణ మభిత స్సామ సూక్తై ర్విక్తైః
భక్తానా మప్యదితిజవిభుం తం తథో పాస్య పశ్చా
ద్భంప్రాప్తానాం ప్రళయసమయే తేన సార్థంహి ముక్తిః॥

మ॥ మనసా! మీనవివర్తనే తుణముచే । మర్యాదగాఁ జూచి పా
వనమందాకిని వీచిహస్తములనా । పై పేడికెందామరల్
ఘనపీఠంబుల మాడ్కినిల్పనట మా । ర్గశాస్త్రతం దీర్పన
జన సందర్శనమైనచో జడులకు । న్నద్భక్తి చేకూరదే॥

చ ॥ విరజ లసత్సరోజ కను । పించెటివాహిని, దానినాఘడున్
హరి, పురమధ్య రత్నసభ । యానతిశోభిత నిత్యము క్తయా
గురుతర గోపురొల్లసిత । గోపురమెన్నఁగ సౌఖ్య సంపదన్
బరమ పదంబగున్మరలి । వచ్చుటయొక్కటి లేకనున్నచో॥

మ॥ ఘనమందారసుమాంచితంబయిన యరస్యంబూని దేవావళుల్
వెనువెంటం జనుదేర భక్తిమెయినో । లిందేవ నాఘండు ని
న్గననేతెంచును వారిపూజఁగొని వే । గన్దాటు మాకల్ప స
ద్యనసంజాత మరుద్విలాసయుత భూ । భాగంబు లన్నానసా॥

చం॥ త్వరితము కొంతమార్గమును । దాటిసురాసుర సృష్టికర్తృభా
సురతరలోక మేగుమట । సూరిజనంబులుఁ గొల్చుచుండ సో
దరునివిధంబుఁ జూచుచు ము । దంబున పూజల గారవించు నా
సరసిజ సంభవుండునిజ । సజ్జన భావము వెల్లడిల్లగాన్॥

ఉ॥ ఇచ్చటనుండియే యచటికేగుచుఁ గొందఱు బ్రహ్మనెప్పడున్
మెచ్చుచు సామసూక్తముల । నిచ్చలుసేవలఁ జేతురీవిధం
బిచ్చను భక్తులైనవిధి । నీశునిగా భజించి వానితో
మచ్చికమీరగాఁబ్రళయ । మందున మోక్షముగాంతురాపయిన్॥

శ్లో॥ యస్మా ద్వేదామృతరసఝరీ సర్వతో నిస్సృతాసీ
ద్యసేచ్ఛాత స్థిరచరమయీ జాయతే వ్యష్టిస్పష్టిః
తస్యాజస్యాఽప్యధిక విభవం మంస్యసే త్వం తృణాయ
తద్దాసానా మధికవిభవాః కామ మల్పీభవన్తి॥

శ్లో॥ తత్ర పాప్య స్వయ మజృతాం బంధుకార్యాం సపర్యా
ము త్తీర్థ్యాండం దశగుణమితం స ప్తకంచావృతీనామ్
నిత్యం సూక్ష్మాం ప్రకృతిమపరాం గచ్ఛ కించిజ్జవేన
యస్యామేవం నభవతి దృతం గచ్ఛతాం విఘ్నలేశః॥

శ్లో॥ గత్వాదూరం తటిదనుగతం ప్రాకృతం మండలంత
ద్యాస్యసేకాం సుకృత? విరజాం దృష్టిజాలం వితత్య
యస్యాస్తీరే కమలనయనోవ ర్తతేమానవాఖ్యా
ముక్తావాత్మై జలధితటసీ మ్నావ కై వ ర్తకేశః॥

శ్లో॥ శ్రోతృణామప్య ధికభయదే యామ్యమార్గేను భూతమ్
వ్యాఘ్రాస్యాదై యః పితృపతిభృతై స్తాడితం శూలఘాతమ్
విస్మృత్యాద్యా ద్గమనసమయా దాపదప్రాప్తిదేవై
ర్మధ్యేమధ్యే కృతమభిమతం గౌరవం ప్రాప్స్యసీద్ధమ్॥

శ్లో॥ శబ్దస్పర్శాదిక మృగగణైర్భూతుకైః క్రాంత కుంజా
త్రూరాత్తాపత్రయమయ దవాగ్నే ర్వినిర్గత్యదిష్ట్యా
గాహంగాహం హృదయ? విరజాజీవనీయే త్వదీయా
మద్యాం సూక్ష్మాం ప్రకృతివిషయాం వాసనాంత్యక్ష్యసిత్వమ్॥

ఉ॥ ఎవ్వనినుండి వేదసుధ । యెలెడలం బ్రవహించు నాదిలో
నెవ్వని యిచ్చతో నవని । యేర్పడుచుండును వ్యప్తిస్మప్తి నీ
వవ్వన జాసనోన్నతిని । యంతతృణంబుగ నెంతువీశుపై
నివ్వెఱఁజెందు భక్తిగల । నిర్మల చిత్తులకెల్ల నల్పముల్॥

చం॥ సరసిజ సంభవుండొసఁగుసత్కృతిఁగై కొని యండముం తదా
వరణక సప్తకంబధిక । పంక్తిగుణంబును దాటిసూక్ష్మమై
బరగుచునున్న యా ప్రకృతిభాగము నేగుము వేఁగదానిలో
నరిగెటి వారికీవిధిగ । నల్పము విఘ్నము లేదుమానసా?

మ॥ సరగన్పాకృత భాగముంగడపియా । సాధామిసీ పూరుషుం
డరుగన్జూచెద వచ్చట స్వోజనబాఙ్మండ మానుష్యసుం
దరరూపంబున దృష్టిజాలముల మీదన్గప్పి ముక్తాపిక్తై
వరలున్వారిధి తీరమందలరుకై । వర్తకృతిన్మానసా?

చం॥ వరుసగ నించుకై నవిను । వారికి భీతిని గల్గఁజేయు దు
ర్భరనర కప్రయాణముల । వ్యాఘ్రముఖాదిక శూలఘాతముల్
మఱచి సుఖోత్తరంబయిన । మార్గమున స్వారిఁ జేరుదాక సం
బురమున నచ్చటచ్చటను । బూనెదవీవిధి గౌరవంబులన్॥

మ॥ గురుశబ్దాదిశ్చ హింసృజంతు యుతమా । కుంజంబు నున్వీడి భీ
కర తాపత్రయదావ పావకమువే । గన్దాటి యోమానసా?
విరజా సీరములోన గ్రుంకులిడి నీ । పృష్ఠాను సంసక్త సు
స్థిరసూక్ష్మ ప్రకృతి న్నవాసనగ । ప్రీతి న్బాసెదావాపయన్॥

శ్లో॥ యస్యాకూలేని రుపమతలే ప్రాకృతా ప్రాకృతేద్యే
యత్సంస్పర్శా తృప్తృతి విగమో జాయతే ప్రాకృతానామ్
శుద్ధామధ్యే ప్రవహతిసదా సానదీ నీరజస్కా
విష్ణోర్లక్ష్మీ ఘటనజకృపా వాహినీ వాప్రమాదా॥

శ్లో॥ స్నాత్యాతీరం గతవతి తదాఽమానవస్పర్శ మాత్రాత్
రూపంత్య ప్రాకృతమవి కృతంప్రాప్య తే తత్తజేన
తేనాభాస్య స్యససృశ? యధారాము ముక్తశ్శశాంకో
ద్రష్టుంశక్యోన భవసి పురా కోటిసూర్యప్రకాశః॥

శ్లో॥ నిత్యంజేజో మయమమలినం శంఖచక్రాద్యు పేతమ్
స్థితం పీతాంబర విలసితం దివ్యమాల్యానుషక్తమ్
సక్తం కాన్త్యా గణితగుణ సౌందర్య లావణ్య గణ్యమ్
పుణ్యంరూపం హరితనుసమయాతి తత్రైవ ముక్తః॥

శ్లో॥ మత్సన్నిధ్యా త్ప్రియ ముపగతం త్వం సమానేతు కామాః
పద్మాకాన్త ప్రణయవిహితా నిత్యముక్తాస్తువంతః
గీతైః కోలాహలముఖరి తైరాగ మిష్యన్తి పూర్వమ్
తేషాంప్రత్యా గమనగమక శ్శోష్యతే తూర్యఘోషః॥

శ్లో॥ దివ్యాన్యాదా శరశతమితాస్య పురస్త్రీకులాని
త్వాంసగ్వస్తాంజన మణిముఖై ర్భూషణై ర్భూషయేయుః
పితౄజ్ఞప్తే కులసముచితే యావరాజ్యేభిషిక్తుమ్
ధాత్రీయాధా న్యనుగుణగుణం స్వంయథా రాజపుత్రమ్॥

ఉ॥ దేనితటద్వయం బలరు | దివ్యము పాకృత మండలంబొగిన్
దేనిస్పృసింపఁగాఁ బ్రకృతి | తీరును పాకృతులైన వారి క
ట్లానది నీరజస్కయన | యంబట మధ్యన పారుచుండు శీ)
జాని కృపాప్రవాహమును | బోలిప్రమాదము లేకశుద్ధయై॥

మ॥ విరజా స్నానముఁజేసి తత్తటమున ॥ స్వల్పాండ మానుష్యరా
ట్కర సంస్పర్శనమైన తక్షణమున | న్నన్నట్టు సీరూప మ
తురమ ప్రాకృత మయ్యదానివలన | స్వర్భాను నిర్మృక్త శీ
తరుచినోప్పలుచు కోటిసూర్యవిల సదాభాసుండ వయ్యేవటన్.

శా॥ తేజోరూపము శంఖచక్ర యుగళీ | దేదీప్యమానంబు ని
ర్వాణజాలం కృతదివ్యమాల్య మమలం | బాబద్ధ పీతాంబరం
బోజస్సంగత పుణ్యగంధ మిళితా | పూర్వప్రభా గణ్యమం
భోజాతౌకృతి తుల్యదివ్య తనుపున్నుక్తుండట న్నొందెడిన్.

ఉ॥ నాకడనుండి వచ్చి నమనఃప్రియు నిన్నటఁ జేర్చుకోరికన్
శ్రీకలితాజ్ఞ గైకొనిన నిత్యులుముక్తులు నిస్తుతించుచున్
ప్రాకటమైన గీతములఁ | బాడుచువత్తురు వేగవారి యా
రాకను దెల్పుతూర్వమునరావముముందుగ విందువయ్యడన్.

మ॥ జనకాజ్ఞంగొని యావరాజ్యపదవిన్ | స్థాపింపరాట్టుత్రు స
ద్విసయోపేతు నలంకరించు నిజధా | త్రిసంఘముం బోలిస్వాం
జనమాల్యాంబర భూషణంబులనినుం | సంపూర్ణగావించు రం
దెనయ న్మానసహంసరాజ! యెదురై యేనూలు దివ్యాపరల్.

శ్లో॥ గ్రామాదూర్వీకభువి యేథా జాతి ఛండాలయోగ్యమ్
స్థానం త్యక్త్వాఽపసరవిరజా వ్యోమమధ్యే స్థితం త్వమ్
కైవల్యం తత్పద మవిచలం కేవలాః ప్రాప్నువంతి
బ్రహ్మానందో నభవతి యతః కేవలాత్మానుభూతిః.

శ్లో॥ జ్యోతిర్మాలావలయి విపులం స్వచ్ఛరత్నాను బద్ధమ్
సిద్ధం శుద్ధం పరమసుఖదం కింకిణీ పంక్తి నద్ధమ్
దివ్యం నవ్యం గళితవికచ త్పుష్పకం పుష్పకం స
ద్యానం ధృత్వా తదనుగరుడోఽప్యేష్యతి త్వత్సకాశమ్.

శ్లో॥ తస్మిన్మానే సహపరిచరై ర్నిత్యముక్తై ర్నిషణ్ణమ్
త్వాం నేష్యంతి త్వరితగతయో వాహకా నిత్యసిద్ధాః
సృత్యైర్గీతైః పథి విరచితై స్తిల్యకాంతార మేకమ్
యస్య చ్ఛాయా హరిపద ఇవాగ్రీష్మకా నాతిశీతా.

శ్లో॥ తత్కాంతారే ప్రవిమలతరే । త్వత్తనా తిల్యగంధమ్
బ్రాహ్మం పశ్యా ద్విబుధవనితా లేపయిష్యంతి మోదాత్
తత్రాసీతం మధురమధురం భుక్తశేషం పరేణ
భోగం, దివ్యామృతరసమయం స్వీకరిష్య స్యశేషమ్.

శ్లో॥ చిత్తైః పత్రైః స్ఫురభిమరుతా చాలితై ర్భంశమానే
రభిష్టై స్సప్తై స్తరుషు నితరాం శోభితం దివ్యపుష్పైః
నానాకల్పదృమవిలసితం దివ్యలీలాదిభద్రమ్
పశ్యేత్త్వం తద్వన మవనతం నుంజరీ మంజుపుంజైః.

శా॥ నీవా పైన పురాన్తిక స్థలమున । న్వెల్లొందు ఛండాలయో
గ్యవాసంబును బోలిసింధు వర నిత్యస్థానమభ్యస్థమా
క్రేవల్యంబును బాసిపొమ్మచట శ్రీకాన్తా పిసాఖ్యంబులే
దావిర్భూతని జాత్యమాత్రసుఖము । న్నాప్తింతు రత్తాపునన్ ॥

చం॥ నిరుపమ రత్న బద్ధము వి । నిర్మల కాన్తి యుతంబు కింకిణీ
సరణి శుశోభి నవ్యసుమ । జాలవిలోల మపార సౌఖ్యమం
దిరమగు పుష్పకంబనెడు । దివ్యవిమాన మమానవేశుడౌ
గరుడుఁడు కేలుఁ దామరలఁగైకొని వచ్చును నీనమత్తమున్

శా॥ ఆయానంబునఁ గూరుచున్న నిను నిత్యవ్రాతముల్గొల్వ స
ద్దేయంబుల్చెలరేగ నాట్యములతో । దివ్యామరుల్వాహకుల్
హాయింగొల్పుచు వేగఁ జేర్చెదరు లీల నిత్య కాన్తారమా
ఛాయంజూడ ననుష్ఠ శీతము సుమా । సర్వేశ పాదాక్రమిన్ ॥

శా॥ ఆపయినట్టి తిల్యవన । మందున బ్రాహ్మము తిల్య గంధము
న్నీ పరిశుద్ధ దేహమున ॥ నీరజగంధులు పూయుచుండ ప
ద్మాపతి భుక్తశేషము సదాన పూరిత దివ్యభోగమున్
లోపములేక నాక్షణము । లోఁ గొని తేర భుజింతు వీవికన్ ॥

ఉ॥ తీరని తావు లీనుబలు । తెమ్మర వీవఁగఁ జెట్ల నుండిలన్
జాతినజాతినున్న సుమ । జాల విచిత్ర మనేకదివ్య మం
దార విలాస శైల సుఖ । దంబయి సుందర దివ్యపుష్పసం
భారనతాగ్రమైనవన । భాగము నంతటఁ జూడుమయ్యెడక ॥

శ్లో॥ లక్ష్మీ లీలాకృత విహృతయే కేవలం కల్పితాని
 శ్రీశక్తిత్రై క్వచనవిహితా న్నన్యసాధారణాని
 పుష్పసంగై ర్మధులవయుతైః కంపితా న్యల్పవాతై
 ర్విభాజస్తే ఖలు తదభితో మాధవీమణ్డపాని

శ్లో॥ తత్రానస్తే పరమనిలయే నిత్యమపాకృతానామ్
 ద్రష్టవ్యానాం సువనసరసాం నోపమా రూపణం చ
 నైవోత్తేయం నచ పరిణతి ర్నైవ చాత్యక్తి రాస్తే
 కిన్తు స్యాచ్ఛే ద్వచనవిషయా సాన్యభావోక్తిరేకా

శ్లో॥ తత్తత్కాలోచిత సరిసిజోల్లాస సంకోచభావా
 లీలోద్యాన స్థితతరు సుమవ్రాత పాతాదికం చ
 సర్వం తస్మి స్ప్రిచలతి సదా శ్రీశసంకల్పమాత్రాత్
 కాలః కించి న్నభవతి విభుః పచ్యతే కాల ఏవ

శ్లో॥ తస్మా దేకం హ్రద మనుసరేద్దివ్య మైరమ్మదాఖ్యమ్
 నిత్యోత్క్లిలత్కువలయవన శ్యామలా సన్నకూలమ్
 ముక్తాబద్ధ స్థల సుమలస ద్రత్న సోపానజాలమ్
 హేలాఫేల ద్భిమర మభిత స్సంచర ధ్వజమాలమ్

శ్లో॥ రమ్యా గమ్యా రమణచరణ ధ్యానసంగాత్మాకానా
 మన్యా సాధ్యా విలసతి పుర స్సూరిణాం పూరయోధ్యా
 దూరా ద్వర్ణత్రయవిచిత స్సౌమ్యః? యద్గోపురస్య
 వెదస్యాదౌ ప్రణవ ఇవతే లత్యతే శృంగభాగః

ఉ॥ శ్రీ వనితా విహార సుఖ । సేననక్షై యలరారు నొక్కెడన్
కేవల మిందిరారమణ । కేళికెనొక్కెడ వెల్గు సర్వసం
సేవనకర్త మయ్య మధు । సి క్తసుమాంచిత వాత కంపితం
బై విలసిల్లు మాధవల । తానళిమంటప బృందమంతటన్.

ఉ॥ ఆపదమందు దివ్యతర । మైనవనాదుల కంచితోప మా
రూపణముల్ హుళిక్కిసుదు । రూహముభావన యించుకై నలే
దీపరిణామవార్తమఃతి । యెక్కడఁజెల్లు నతిపసిక్తి తా
నోపినయంతఁ బల్కునహ । జోక్తిపాసంగది సాధ్యమైనచో.

శా॥ లీలోద్యానజ వృక్షపత్రసుమము । ల్విచ్చిన్నమై జాఱుటల్
మేతాపద్మవి కోచహాసములుభూ । మిగ్గల్లు సర్వంబు శ్రీ
పాలేచ్ఛాతశమై దనర్చునెపుడు । న్భవ్యంబుగా మానసా?
కాలంబేమి యొనర్పజాల దచట । న్కాలంబె తత్పచ్యమా.

ఉ॥ సారజలంబు సత్కుముద । జాలవినీల తరాన్ని కన్ఫర
తీరము చంచరీక గణ । డీపితచారము హంసమాలకా
ధారముమాక్తిక ప్రసవ । దాపితరత్న వరాధిరోహ మ
య్యారమనంగఁ జెల్లుకొలనచ్చటఁజేరుము సంబురంబుతో.

శా॥ శ్రీరమ్యం బఖలేశ పాదయుగళి । సేవావి లోలాళికిన్
జేరన్మక్య మనన్య సాధ్యముబుధ । శ్రేష్ఠాధివాసంబు సు
స్మేరాదౌధ్యత దీయగోళరమ్యహ । శృంగంబు వేదాదినోం
కారస్ఫూర్తి సదా త్రివరయుతమై । గన్ము ముఖ్యులయన్
కొనినోహిగను

ఇట్లు శ్రీ మత్సదాచార్య కృపాలబ్ధ సారస్వతుఁడగు శ్రీకృష్ణ
 మాచార్య శతావధాని కృతులందు నాంధ్రపద్యసహిత
 మ న స్సం దేశ కా వ్య ము న
 పృథ మో చ్ఛాస ము,
 ఓం త త్స త్.

(క రి న ప ద వ్ర దీ పి క)

1. జీవమనగాఁడగు = ప్రాణతుల్యురాలు, జీవాత్మ యనబడునది; ప్రకృతి
 భివ్య = స్వభావముచే సుతమురాలు, మూలప్రకృతికన్న విలక్షణ మయినది,
 భవ = సంసారము; ఫలములు = పండ్లు, ధర్మార్థకామ మోక్షరూప పురు
 షార్థములు; సాత్రీము = ఆధారము, యోగ్యము; సుమనోవిచిత్రీము =
 పుష్పములచే చిత్రమైనది, విద్వాంసులకు విచిత్రీకర మైనది; క్షేత్రము =
 పంటభూమి, శరీరము, పురుషార్థ యోగ్యమైన శరీరముం తాత్పర్యము.
2. ద్విజప్రవరుచే = శ్రేష్ఠమయిన పక్షిచే, బ్యాహ్మణ శ్రేష్ఠుడయిన యాచార్యు
 లచే; హృన్నాయకుఁ = ప్రాణనాథుని, ఈశ్వరుని; మృదుల హృత్స్వం
 శేజము = మృదుల + హృత్ +, పంకేజము = మిక్కిలి మృదువయిన
 మృదయ కమలమున, మృదులహృత్ + పంకేజ, మృదువైన లోపలిభాగము
 గల కమలము.
3. అంతరంగుఁ = మనస్సు కలసినవాని, మనస్సును.
5. మహాత్ముల జాతుడు = గొప్పవలమున బుట్టినవాడు, మహత్తత్త్వముయొక్క
 వంశన బుట్టినది, మూల ప్రకృతివలన మహత్తత్త్వము, దానివలన యాహంకారము,
 ఇది మూఁడువిధము, సాత్వికము, రాజసము, తామసమని, సాత్వికా హంకా
 రమువలన పంచ భూతములు, తామసాహంకారము వలన ఇంద్రియములు
 మనస్సు పుట్టినవని వేదాంత ప్రక్రియ.
6. కరణము = కార్య సాధనము, ఇంద్రియము; మానసహంసము = హంస
 వంటి మనస్సును, మానస సరస్సున పుట్టిన హంసము.
10. వృత్తి = జీవనము, కిరణ ప్రసారణము.

14. మిత్రక రావలంబనము = స్నేహితుని సహాయము, సూక్ష్మని కిరణాధారము.
22. అలోకాధీశ్వరుడైన = సూక్ష్ముడైన.
31. హిమాగ్రహస్తముల = చల్లని చేతుల, చల్లని కిరణముల.
32. రాజు = పృథువు, రాజును పేరు గలవాడు; జైవార్పకుడు = చిరంజీవి, జైవాత్మకుడను పేరుగలవాడు-విధేయుడని తాత్పర్యము. సద్వరుడు = సత్పురుషులలో శ్రేష్టుడు, చుక్కల తోడు.
34. అశదాత్మకలు = చైతన్యము గలవారు; జడము = లడలక భేదము, జలము, నీటి స్వరూపమును బాని సశరీరతె యని యర్థము.
35. తెఱగంటితనము = తెప్పపాటు లేని కన్నులు గలుగుట, దేవత్వము.
36. జడలకు = మూర్ఖులకు, జలస్వరూపులకు,
37. విరజ = దుమ్ములేనిది, విరజయను పేరుగలది; హరి = విష్ణువు, ఇంద్రుడు; రత్నసభ = రత్నములతో గట్టిన సభ, వైకుంఠము లోని మణి మంటపము; శోభిత నిత్యముక్త = ప్రకాశింపఁబడిన నిత్యులు, ముక్తులు గలది, నిత్యము ముత్యములు గలది; గోపురము = స్వర్గము, పురద్వామము.
42. పక్తిగుణము = పదియిచ్చుడులు.
43. జాలము = సముదాయము, వల; ముక్తాష్టి = ముక్తుల నొందుట, ముత్యముల నొందుట; కైవర్రకుడు = బోయవాడు.
57. ఉపమారూపణముల్ = సాదృశ్యము, సామ్యమును బట్టి భర్తాసోపణము ఉపమాలంకారము, రూపకాలంకారము; భావన = ఊహ, ఉత్పేక్ష లంకారము; పరిజ్ఞానవార్త = మాయుటయను వార్త, పరిజ్ఞానాలంకార మను వార్త; అతి ప్రసక్తి = అధికముగాఁ జెప్పట, అతిశయోక్త్యలంకారము; సహజోక్తి = ఉన్నదన్నట్లు చెప్పట, స్వభావోక్త్య లంకారము;
50. తివర్ణయంతము = మూడు రంగులు గలది. || అ, ఉ, మ్, అను మూతక్షరములు గలది. ఈ మూతక్షరములుకలసి (హీమ్) అని యగును.

ద్వి తీ యో చ్చాప్వ స ము

శ్లో॥ లక్ష్మీవిద్య ద్వలనలసత స్సత్కృపా వర్షకస్య
శుద్ధేననే హరిమణిరుచా భ్రాజమానస్య తస్య
దివ్యాభస్య స్ఫురణగమకం ప్రాగిశీ వేన్ద్రశారమ్
నానారత్నద్యుతివలయి విభ్రాజతే గోపురం తత్॥

శ్లో॥ శృంగైః పంచోపనిషదమలై శిశ్మీభమానం ప్రమాణమ్
నిత్యం వర్ణక్రమపరిచితం సూరిభిః పాల్వమానమ్
పద్మేశప్రా ప్త్యయన విశదీకార దత్తం సమత్వమ్
ద్రక్ష్యన్యగ్రే నిగమ మివ త ద్గోపుర ద్వారదేశమ్.

శ్లో॥ భక్త్యుదేకావనతశిరసా తత్ర దీర్ఘం ప్రణమ్య
ద్వార్తేస్సి స్నిధేః ప్రకటితపథం ప్రేమదీప్తైః కటాక్షై
ర నసానం ప్రవిశ మహతా వైభవేనాశు తస్య
వత్సో ధ్వేన్వాశ్రయ మివ ముదా కణ్ఠ నిర్మక్తరజ్జః

శ్లో॥ సేనానాథ ప్రముఖ విబుధా స్తత్ర చ స్వనివేశమ్
త్వా మాసీయోపరి మృదుతలే పూజయిష్యన్తి పశ్చాత్
ప్రేమా కానాకరకిసలయోన్ము కసీరేణ పాశా
ప్రత్యుక్త్యాదా ప్రణతశిరసా ధారయిష్యన్తి తీర్థమ్.

శ్లో॥ సహ్యం దైవాదివ సువిపులా ధంబుధే రంబుపూరః
ప్రాప్తోన్మాకం ప్రభు రయ మద స్సంస్మతే రిత్యశేషమ్
హర్షోన్మిలన్నయనయుగళీ స్త సంతోషబాష్పమ్
వక్తారస్తే చరిత మమలరి విస్మితా స్సస్వస్వదేవీ.

చం॥ సిరియను మించుమించుకడుశీఘ్రకృపార సధారలొల్కు నుం
దరరుగ నంతథామమున । నర్మలినీల మణిప్రకాశుడౌ
హరియను మేఘముండెలుపునట్టి సురేశ్వర చాపమోయనన్
గురుతరరత్న కాన్తియుత । గోపురముఖ్యము తేజరిల్లెడున్.

ఉ॥ ఆపయి సుప్రమాణము స । మంచిత వర్ణ విశేషితంబు పం
చోపనీ పద్విశుద్ధశిఖ । రోజ్వలమార్య సురక్షితంబు ప
ద్మావతీ లబ్ధిమార్గసుగ । మస్తలమానిగ మంబువోలె త
ద్గోపుర మశ్యభాగమును । గోరికతోఁ దిలకింతు వీవికన్.

ఉ॥ మీరినభక్తితో సీరము । మేదినిసోగంగ మొక్కుమప్రతీ
హారులు సీమ చూడ్కులని । జాజ్ఞనొసంగంగ దానిలోపలన్
జేరుము వైభవంబులర । శీఘ్రము బంధము విప్పనావుపైఁ
గోరిక టుప్పతిల్లఁజను । కోమలవత్సము రీతిప్రీతితోన్.

శా॥ సేనానాయకుఁ డాదిగాగల బుధుల్ । స్వీయాల యాభ్యున్నత
స్థానంబందున నీకుఁబూజలికి మీదన్భక్తితో స్వీయకా
న్తా నీతామలహస్త పల్లవయుగ । వ్యాముక్త నీరంబుతో
నానన్పాదము లంటిరాచి తలపై । నద్దాలు రాతీర్థమున్.

చం॥ జలధిజలంబు దైవమున । సహ్యనగంబును జేరుమాడ్కిమా
న్యులు మననాథులాభవము । నుండిటకేరి రటంచుమోదనం
కలిత నిమిలితాక్షివర । కంజగళజ్జలు లయ్యు నీదుగా
ధలవచియింతు రచ్చెరువు తార్కొనఁగాఁదమ యంగనాళికిన్.

శ్లో॥ పూర్ణా కుంభా తదను రుచిరం దివ్యచూర్ణం శతారిమ్
 శ్నో హక్షీరక్షరదురుకుచా భవ్యసీరాజనాని
 ధృత్వా హిత్వా శిశిరవదనా శ్చాగమిష్యంతి నార్యః
 ప్రసోవ విశ్వా స్సుత మివ చిరేణా గతం స్వాగతేన.

శ్లో॥ నిత్యేచ్ఛాతః పరమఖపతే ర్నిత్యకై కర్య సిద్ధ్యై
 దివ్యా రామాః కతిచన సదా సంతి నిత్యా యథా శీః
 ప్రేపునత్వాదికవినిమయో నాస్తి ముక్తేషు తేషామ్
 తత్సారూప్యం వదతి నిగమ స్తేష మార్గ స్తిరశ్చామ్.

శ్లో॥ ఏవం యాయా స్త్వై మధ సుపథా శుద్ధసత్వైక దేశమ్
 మేశాదేశా నుగతరచనాసంమిశ్రత్యన్నివేశమ్
 వైకుంఠాఖ్యం శ్రితజనమనోహరి తత్సప్తప్రకాశమ్
 దివైష్వర్ణైమావరణ శతకైర్భాసమానం విమానమ్.

శ్లో॥ నానాపుష్పద్రుమపరిచితైః శోకిలాలాపగీతై
 ర్వాతై స్సంచాలిత మృదులతై శ్చారికాగీతపూతైః
 సాంద్రై ర్నిత్యం నవనవముధు స్యన్దిభి ర్దివ్యగంధై
 ర్దివ్యోద్యానైః పరివృతతలం భవ్యసోపానజాలమ్.

శ్లో॥ త్వదగంభీరై ద్విశదశిశిరై స్సూరిణాం సన్మనోవ
 న్మందాలా సోదగతకలరవో త్రేక్షితేందిందై శ్చ
 సేవ్యై ర్దివ్యామృతరసమయై స్సంచర దాజహంపైః
 క్రాంతోపాంతం కమలలలితై స్తై రనేకై స్తటాకైః

ఉ॥ చెన్నుగఁ బూర్ణకుంభముల । శ్రీశతగోపము దివ్యచూర్ణ ము
భ్యన్నతి మంగలారతులఁ బూనుచున్న హాగశత్పు య స్తనుల్
తిన్నగవత్తు రచ్చటవి । దేశచిరాగతుఁ డైన పుత్రుని
గన్నని తల్లులారతురతఁ । గాంచఁగవచ్చిన మాడ్కిప్రీతితోక

ఉ॥ శ్రీలలనా మనోహరుని । సిద్ధతరెచ్చను నిత్యసేవకై .
ప్రీతును కొండఱుందురటాశ్రీసతిఁబోలె విముక్తు లందుని
లీలగ ప్రీత్యపుం స్త్వములు । లేపురమేశ సరూపతా ప్తి నే
మేలగు వేదములైలిపె । మీదవచించిన పక్షులట్టులే.

మ॥ మనసా? యీవిధి మంచిత్రోవఁజనుమా! మానాయ కేచ్ఛావశం
బుననానావిధ సన్ని వేశయుతమై । భూమిస్వయం జ్యోతియై
జనసమ్మోహక శుద్ధసత్వవిలస । స్థానంబు వై కుంఠమన్
కనకానేక విశాలసాలవలమా । నంబౌ విమానంబొగిన్.

శా॥ నానాపుష్ప తరుప్రకాండయుతమా । నందా వహచ్ఛానికా
గానోల్లాసము కోకిలాలపన శృం । గారంబు మందానిలా
ధీనాలోల లతావితానముగళ । ద్వివ్యామృతా సాంద్ర స .
త్సూనా మోద వనానృతంబునది సాత్సోపాసమై భాసిలున్.

ఉ॥ సూరిజనంబు మాడ్కిహిమ । శుద్ధములైయిక నిన్నుబోలి గం
భీరములయ్యు మందరవ । వేదిత పట్పదమయ్య హంస సం
చారవిచిత్రమై కమల । జాలమనోహరమై సుధాక్షర
స్నీరసు సేవ్యమైచెలఁగు । నిత్యతటాకము లన్నిప్రక్కలన్.

శ్లో॥ మత్కార్యార్థం ప్రియసఖ! సమాయాస్త మత్యు త్సవేన
త్వా మాహూయ ధ్వజపటమయై రగ్రహస్తై స్సమస్తైః
బ్రహ్మనందోన్మథితవలభీ పక్షివాద చ్చలేన
ప్రీత్యుదేకా త్స్థిత మనుపదం స్వాగతం పృచ్ఛతీవ.

శ్లో॥ జాలోద్గర్ణాగరు మృగమదా ద్యగ్గిహూమపిసారైః
రత్నచ్ఛాయా వ్యతిర సముల్లాసిభి స్తత్రతత్ర
కాలాధీన స్థితివిరహితైః పృష్టరాశేవిశాలే
సూలా స్నీలాశ్కలయ దమితా న్సేంద్రచాపా స్పయోదాన్

శ్లో॥ తస్యై వాస్త శ్శితమణిమయం మంటపం రత్నదీపమ్
పూర్ణానందం దశశతసహస్రాధిక స్థూణకోణమ్
నిత్యైర్ముక్తై ర్నిలిజ మజడం నిర్మలం తిన్ద్రసేకమ్
లక్ష్మీభర్తు ర్విభవ మఖిలం లతాయ ద్వావశీతి.

శ్లో॥ సర్వే బ్రహ్మనుభవముదితాః పంచవింశద్వయస్కాః
సర్వే దివ్యై ర్మృకుటకటకైః కుండలై ర్మండితాంగాః
సర్వే హేమాంగదవరగదా శంఖ చక్రాంకితా శ్చ
సర్వే తస్మి న్నదసి పరమానందసిన్ధౌ నిమగ్నాః,

శ్లో॥ న త్వేతేషాం సహాయవతిభి ర్జాయతే కామచారః
కిం త్వేతేషాం సహాయవతిభి ర్జాయతే కామచారః
న త్వేతేషాం సహాయవతిభి ర్వ్యోమయా నేవియోగః
కిం త్వేతేషాం సహాయవతిభి ర్వ్యోమయా నేవియోగః.

చం॥ ప్రియసఖి? నీవునాపనికిఁ । బ్రేమమహిమాత్సవమొప్పురాగదా
రయమునకేతు సత్పటక । రంబులరమ్మని నిన్నుజీరి త
స్మయసుఖ మత్తగేహఖగ । నాదమిషాదర భాషణంబుతో
స్మయముననది మాటికిని । స్వాగతమిచ్చిన రీతిభాసిలున్.

శా॥ మాలాబద్ధ విచిత్రరత్న సుషుమా । మాన్యోదయంబై నయా
జాలోద్ధీర్ణ సుగంధ ధూపపటలా । చ్ఛాదంబుతో నద్దియా
కాలాధీనముఁగాని తావునమహా । కాశంబునం దెప్పుడున్
సూలా నీల సహేంద్రచాప ఘనముల్ సూచించునందందొగిన్.

ఉ॥ అందున రత్నదీపయుత । మయ్యుననేకము లైనకంబముల్
సుందర కోణముల్లలిగి । సూరిఘనంబయి మోదపూర్ణ స
న్మందిరమైన దివ్యమణి । మంటపమొక్కటి శుద్ధదీప్తివై
ల్గొందు రమేశసర్వవిధ । వోన్నతులన్ప్రక టింపఁజేయుచున్.

ఉ॥ అందఱు పంచవింశతివ । యస్కులు బ్రహ్మ సుఖానుభావులే
యందఱు శంఖచక్రల స । దంగదదివ్య గదాది ధారులే
యందఱు దివ్యసన్మకుటు । లద్భుత కంకణ కుండలాంగులే,
యందఱు నుండు రట్టిసభయందుప్రమోద మహాభిమగ్నులై.

ఉ॥ యువతులతోడ వీరలకు । నొప్పదొకప్పుడు కామచార మా
యువతులతోడ వీరలకు । నొప్పనొకప్పుడు కామచార మా
యువతులతోడ వీరికివి । యోగములేదు ఖయానమందునా
యువతులతోడ వీరికివి యోగముఁగల్గు ఖయానమందొగిన్.

శ్లో॥ కేచి తస్మై నమఇతి సదా భక్తిపూర్వం నమంతః
 కేచి న్నేత్రాంజలిపుటశ్చై శ్రీశరూపం పిబంతః
 కేచి చ్ఛ్రీపం హృదయకమలే న్యస్య తం లాలయంతః
 కేచి ద్రాభాన్తా ఇవతతఇత స్సంచరిష్యన్తి తత్ర.

శ్లో॥ సాశీల్యాఖ్యే మురరిపుగుణే మావిశం త్వేషభర్తుః
 ఆనందాబ్ధౌ తదనుభవతాంనోమహః పరగర్హః
 ఆయాన్తివీధిన్తి ఘనవచో నీరగాంభీర్య చిహ్నమ్
 తస్మిన్నాదాతరణమశలా స్థానయిష్యన్తి కేచిత్.

శ్లో॥ గంభీరాంభః ప్రభవవిలస త్పుండరీకాయ తాతమ్
 లక్ష్మీనాథం పరమకృపయాదర్శయన్తి త్యుదారమ్
 స్వాచార్యాణా మధికవిభవం మానయిష్యన్తి కేచిత్
 కేచి చ్ఛ్రీశ ప్రవిమలదయాం । భావయిష్యన్తి తస్మిన్.

శ్లో॥ శ్రీమన్నారాయణఇతినదన్తోతుకామోఽప్యశక్తో
 ముక్తస్తేన్ద్రక స్స్వభర మఖిలం శ్రీఃతౌ న్యస్యతీ ధమ్.
 పాదౌ కంపం భజతఇన తన్మానసం బంధ్రమితి
 తత్రత్యానా మనుభవరసే నిత్య మానందభూమ్నా.

శ్లో॥ ఏనం బ్రహ్మనుభవజనిత ప్రీతికైంకర్య భాజామ్
 ముక్తానాం త్వం శ్రవణమధురా న్నామగాన ప్రభేదాన్
 వాదా స్సోష్య స్యధపరవశా న్నాం వినా మా తథాభూ
 రిష్టే సార్థం ప్రియ? ఖలు కృతా స్వాదుతా మేతి భుక్తిః.

ఉ॥ కొండలు “తేనెమో” యనుచుఁగూర్చిననుస్క్రూతిఁజేతురాహరి
న్గొండలు కన్నుదోసిడులఁ । గ్రోలుదురావిభు దివ్యరూపమున్
కొండలు హృత్సరోజమునఁగూర్చుచు బాడుదురారమేశుని
న్గొండలు పిచ్చివారివలెఁ । గొండొకసేపు చెరింతురచ్చటన్.

శా॥ సౌశీల్యంబను సద్గుణంబుగలయా । స్థానంబు బోవంగరా
దీశానందమహాబ్ధిఁ గ్రోలుమనకా । ఘోయేతరావ ర్తయు
గేశంబయ్యది యిందుఁజేరు డనువా । కీలాల చిహ్నంబును
దేశించచ్చటఁ బాతుచుందురు సము త్తీర్ణుల్బుధుల్బుందుగాన్.

మ॥ అలగంభీర జలోద్భవద్వికసితా । బాక్షున మావల్లభున్
దిలకింపంగను జేసివీధిగఁ బ్రీ । తింతామటం చాదృతా
ర్యుల సద్వైభవమంత నెన్నుదురు ముఖ్యులొండఱా శ్రీశని
స్తులసిర్హేతుకహర్ద మంచుమది సంతోషింతు రన్యల్బుధుల్

శా॥ అన్నా! ముక్తుడొకండుశ్రీ సహచరున్ధ్యానించి యెల్లెత్తి శ్రీ
మన్నారాయణయంచు సంస్తుతిని కామంబున్నతాఁజేయలే
కన్నా భారము నీవెయంచు భరమాకంజాక్షు పైనుంచుటన్
గన్నన్మానస ముల్బమించు పదముల్ । కంపించుమోదోన్నతిన్

ఉ॥ మోదముతోడ దాస్యములఁబూనెఁ ముక్తుల దివ్యసామగా
నాదివిభేదము లెచ్చుల । కందములై యలరారుచున్న యీ
వాదము లెల్ల విందువిట । బాసిననీవటు లుండఁబోకు సు
స్వాదుగనుండు గాదెతమ । వారినిగూడి భుజించుభోగముల్.

శ్లో॥ నత్వా భక్త్యా ప్రవిమలరుచే ర్మణ్యపస్యా గ్రతస్త్వం
విష్వక్సేన ప్రభృతివిబుధా న్తాన్నిరోబధశస్త్రా
నస్తాథశా నధ భజ ముదా పంక్తిబద్ధా న్నమృద్ధాన్
తే హ్యశ్వనేహం హరిపదజహం శేషిణో ద్వారభూతాః.

శ్లో॥ మధ్యే భూతిద్వయమయవదై శ్లోభితం ధర్మపీఠమ్
తస్మిన్నేకం కమల మమలం ద్వాదశాద్రవత్రమ్
తస్యా న్నా పరమమృదులా కర్ణికా దివ్యవల్ల
తత్రైవాస్తే సుమపరిచితా శీతలా యోగశయ్యా.

శ్లో॥ తత్రానన్త సహజమృదుతా శైత్య సాగన్ధ్య యుక్తః
రాకాచంద్రాయుతసమతనూ రాజతే రత్నజాతైః
దివ్యైస్తేజస్ఫురణరుచిరై ర్యత్ఫణామణ్ణలాని
రూప్యాద్య్రగే జనితదినకృ న్మండలా సీవ భాన్తి.

శ్లో॥ తస్మిన్నేవాభిధానిభావాత రత్నాంశుపుంజే
మంజుశ్రీకోవిలసతి ఘనశ్యామలః కోమలాంగః
లోకాతీతే శతశతకళాపూర్ణచంద్రే యథాంకో
యద్వా వ్రజస్థగితబలిభి ద్రత్న సౌందర్యరాశిః.

శ్లో॥ దివ్యాబ్జం తన్నయనతులనాం గంతు ముద్యమ్య సద్యో
భగ్నంస్ తత్కరతల ముపస్పృశ్యత త్తనైన
పాదద్వంద్వే పతిత మభవ త్తేన చాధఃకృతంస
త్తత్రైవాస్తే గతివిరహతః ప్రాప్య తత్పీఠభావమ్.

శా॥ ఆనందాత్మకమంట పంబెదటన । త్యాస క్తితో మొక్కి నీ
వానమ్మాగ్రశిరోని బద్ధనిజది । వ్యాస్త్రులకమాసన్నుతా
సేనేశాదిక పూర్ణులన్ముదముతో । సేవింపుమా వీరలే
శ్రీనాథాంఘ్రి యుగాశితాత్ములకువా । సిద్ధావరశేషులదా.

ఉ॥ దానిలో భూతియుగ్మ సుప । దప్రకరాంచిత ధర్మపీత మ
ద్దానికిపైన శుద్ధమగు । ద్వాదశపత్ర విచిత్రకంజమ
ద్దానికిమధ్య లోమృదుల । తత్వసుకర్మిక దివ్యవర్ణయ
ద్దాని పయింగలుంగుసుమ । ధాపితశీతల యోగశయ్యయున్.

ఉ॥ ఆశయనంబుడైన సహ । జాద్యుతశైత్య సుగంధ మార్దవా
హీశుఁడనంతుఁ డుల్లసిలు । నిద్దనిశాకర కోటి తేజుఁడై
యాశుభమ్మా ర్తికిం బడగ । లంచితదివ్య మణి ప్రభోన్నతిన్
గౌళలమొప్ప రావ్యగిరి । కాండజభాస్కర మండలాకృతిన్.

ఉ॥ ఆకమనీయ శేషుని ఫ । ణావళిరత్నగ భస్తిపుంజమం
దాకమలాక్షుఁ డభ్రనివ । హాసితకోమల దేహుఁడొప్పు ను
ల్లోకశతాధికాంశయుత । లోలశశాంక కళంకమట్లు గాఁ
గాకనువజ్ర సంస్థగిత । కజ్జలరత్న రుచిస్వరూపతన్.

చం॥ సరసిజ మీశనేత్రముల । సామ్యముఁగోరుచు భంగమొందిత
త్కరతల మాశ్రయించెనది । తర్జనసేయఁగ నుండలేక త
చ్చరణయుగంబు నంబడఁగఁజాలెత దంధ్రుల ధళకరింపఁదా
నరుగక నీతరూపమున । నచ్చటనేపడి యుండనేమొకో.

శ్లో॥ నిత్యం సేవాభిరుతవిషయాణ్యశుపంచాయుధాని
హస్తే గ్రిలాకమలమృదులై ర్గ్లాంతాన్య పృజనమ్
తత్పాదాబ్జద్వయ మధరసాస్వాదనేచ్ఛా విశేషా
ద్రేఖారూపాం పరమపదవీ మేత్య తృప్తిం భవంతే.

శ్లో॥ భక్త్యా కించి త్కృతనతి రథో భవ్యనక్షత్రమాలా
తద్దివ్యాంఘ్రి ద్వితయ నఖర ప్రాజ్య సాగూప్యసిద్ధే
ప్రాత ర్నిత్యం పరుణజలధౌ స్నాతి రక్తాంబరాక్తా
నోచేద్విష్ణోః పద మధిగతా స్వోదయం ప్రాప్తు మీష్టే.

శ్లో॥ ఆకారేణా వగమయతి త త్కూర్మరూపం ప్రకాశా
ద్రాక్షవాఖ్యాం హృదయహరణా ద్రామతాం వర్ణమాత్రాత్
కృష్ణత్వం సై వ శ్శుభతరగుణై ర్నారసింహత్వ మేవం
సత్యోలత్వం శ్రితజనతతే స్తత్పదాబ్జోర్ధ్వదేశః.

శ్లో॥ భోక్తృణా మప్యధికనుఖదే స్వీయ భోగ్యాతిరేకా
ద్రంభాభోగం హసతఇవ త త్స్థిని యోగివేద్యమ్
తన్మౌళ్యం విస్ఫురదురుగుణాబద్ధ పీతాంబరేణ
విద్యుద్వల్లీ వలనజనిత ప్రాంశు పీతాంబరాభమ్.

శ్లో॥ నీలాదభ్రాభ్రసమవపుష స్తస్య గంభీరనాభి
ర్వాస్తాబాంకే దరవిలసితే కేశ కై వాలజాలే
లావణ్యాబ్జా ముఖనఖరరు గ్వీచి సంఘర్షణేన
మధ్యోత్పన్నః కుసుమవిశద స్ఫుందరా వర్తవన,

చ॥ అమితమునిత్య సేవఁగొని | యాడుమహాయుగ పంచకంబునై
శముగఁ గరాంబుజాతముల | లాలనసేయుచు నున్నగాని శ్రీ
రమణపదార విందమధు | రస్రతిపానము నందునాశచే
గ్రమముగఁ బాదరేఖలయి | కాంక్షనుదీర్చు కొనంగజాలెనో.

చ॥ సురుచిరభక్తి నమ్రమగు | చుక్కలచాలుపు దేవదేవరా
ఙ్చరణన ఖప్రభూతగుణ | సామ్యముఁగోరుచు రాగశోభి తాం
బరమయిప్రాద్దు ప్రాద్దునను | వారుణవారిధిఁ గ్రుంకులేనిచో
విరివిగనిట్లు దానికిల | విష్ణుపదోదయ మబ్బుచుండునే.

మ॥ హరిపాదోర్ధ్వతలంబు రూపమున కూ | ర్మాకారతన్మాన్త్రిచే
వరరాజీవత మానసాహృతినిని | ర్వాజంపురామత్వమున్
నరసింహత్వము సద్గుణంబునను కృ |ష్ణత్వంబు వర్ణంబుచే
ధరనత్కలత వెల్లడించు నిటుల | న్దాసాధి కెల్లప్పడున్.

మ॥ మురజిత్సక్తి యుగంబుభోక్తృత్వ సం | భోగా స్పదంబయ్యున
వ్యరసస్ఫుర్తిని జూపిమాటికి నిరం | భాభోగమున్నవ్వ బ
త్వరగొప్పన్కటి హేమధామవిలస | త్ప్రీతాంబరా సక్తిచే
సిరవిద్యుల్లతి కాంశుపుంజ వికచ | త్ప్రీతాంబరాభంబగున్.

మ॥ ఘనసీలాంగుగభీర నాభి కరస | త్కంజాంకమై శంఖ పా
వనమైయొప్పిన కేశశైవలకలా | వణ్యాంబు ధిస్తన్నఖా
ననరుగ రణచేత వాటినడుమ | గ్గన్నట్టి పుష్పాప్తిచే
ననయం బేర్పడుచున్న యారుచిర దివ్యానర్తమేయయ్యెడున్

శ్లో॥ వత్సం భర్తు ర్భవతి కమలాశుద్ధశుద్ధానసాధమ్
మన్యే తస్య త్రివళి బలిభి ద్రత్నసోపానజాలమ్
యత్రాప్యస్తే భుజతరుమయో మానసప్రాస్తజన్మా
లీలారామ స్సకలఫలదో హేతివుష్పాభిరామః

శ్లో॥ తస్మిన్ గాత్రే ప్రవిమలతరా భాతి మందారమాలా
కంధిం ప్రాప్తేవ పదయుగజా స్వర్నదీ ద్విప్రవాహః
మధ్యే తస్య వివిధ మణిముక్తాది శృంగారజాతమ్
ద్వీపం చిత్రద్రుమక మివ సన్నీలరత్న స్థలీకమ్.

శ్లో॥ నూనం శంఖః ప్రభవతి గళో మంగళో యస్య రావః
యద్వ్యక్తాని స్ఫుటతరకన త్సూక్తిముక్తాఫలాని
సూత్రాబద్ధా న్యఖిలసుదృశాం కణ్ఠభూషాయితాని
యద్భాంధవ్యం సహభవకృతం కాంస్తుభః ప్రబ్రవీతి.

శ్లో॥ చత్వారశ్రీ కచభరహితా బాహవో పీవరాంసాః
రత్నస్తంభాశ్రయ భువన సంవాహకా భాన్తి నిత్యమ్
తత్పార్శ్వే నుక్షణ ముభయతో జాగృత శ్శంఖచక్రే
రక్షాహేతో రివ గుణఖనే రాగతో చంద్రసూర్యా.

శ్లో॥ నిత్యాత్మప్రామృతరసఘనే సచ్చిదానంద సీమ్ని
క్షీరాంబోధేః పరమదుహితో దీవసర్వస్వభూతే
దివ్యే ముగ్ధస్మితశితశరచ్చంద్రికా సాన్దభాగే
చిత్రం తస్మిన్దశనవసనే పద్మరాగ ప్రకాశః.

మ॥ అలపద్మాక్షుని వత్సమిందిరకు శు । దానస సౌధంబగున్
వళులింద్రోపల బద్ధదివ్యతరసో । పానత్రయంబంచునే
దలఁతున్నాహుతరూఢ శస్త్ర కుసుమోద్దామంబు తన్నానన
స్థలసంజాత మనేకసత్ఫలదము । ద్యానంబు టన్నాసిలున్.

మ॥ మనసా? తత్తులగ్న దివ్యసుమ యుజ్జ్వల్యంబు నెన్నన్నదా
దినజన్మించుచు రెండుపాయలయి కం । ధింజేరు మందాకినీ
వనపూరంబన నొప్పుదానినడుమ । న్నాసిల్లు శృంగార మె
ల్లను చిత్రద్రుమ నీలరత్నతల లీల న్నాంచు ద్వీపంబగున్.

ఉ॥ తవ్వక శంఖమేగళము । దానిరవంబతి మంగళంబుపైఁ
జొప్పడుపల్కు ముత్తైములు । సూత్రనిబద్ధములయ్యులోకమం
దెప్పుడు కణభూషలగు । నిద్ధసుద్వజ్జన పంక్తికింపుగాఁ
జెప్పకఁజెప్ప కాం స్తుభము । జేసినసోదర భావబంధమున్.

చ॥ సిరిబలుకొవ్వు కింపయి ప్ర । సిద్ధబలాంసములైననాల్గు సుం
దరహరి బాహువులగము । దాల్చెటిమేల్రతనంపుకంబముల్
పరిసరమందుఁ దెల్వెఁగొని । భాసిలు శంఖము చక్రమాగుణా
కరుననిశంబు రక్షనిడఁ । గానరుదెంచిన చంద్రసూర్యులే.

చ॥ తిరముగఁ గ్రోలినందనివి । తీరనిదివ్య సుధామయంబు బం
ధురసుఖ సచ్చిధాత్మకమ । నూనశుచిస్మిత పూతమెంతయో
సిరికనయంబు సర్వవిధ । జీవనమౌ జగమేటికాని వా
తెఱపయి పద్మరాగరుచిఁ । దెల్పుటచిత్రము గాదేమానసా?

శ్లో॥ నానా దాసభృమజనక దివ్యోషధీ వల్లికాకిమ్
నేత్రే తత్ప్రోద్ధతసుమదళే శ్రీవిలోలే విశాలే
భూరేఖే తత్పరిసరచర ద్భృంగ శృంగారపంక్తి
తస్యాస్సాన్దే కిసలయదళ చ్చేదజాలే కపాలే

శ్లో॥ శ్రీభూసీళా ద్యఖిలవనితా లంకియా దర్శభూతే
పూతే గండన్దలయుగతపే తచ్చిరఃకంపనేషు
లీలాఖేల న్మరకతమయం కుండలద్వంద్వమగ్రే
శ్రుత్యస్తైక ప్రధితవిభవం స్వస్వ తస్యేవ వక్తి.

శ్లో॥ ఛాలే తస్య త్వనుసరతి దివ్యోర్ధ్వశృంఙ్గస్య రేఖా
శుక్లాష్టమ్యాం శశధరమఖే స్రస్త్రియ్యూషధారామ్
మన్యే సీలాలకతతి మధో తేజసాం రశ్మిఘాతాత్
ద్రష్టు ర్నైత్రభ్రమణజనితాం తైమిరావర్త పంక్తిమ్.

శ్లో॥ దివ్యా కాన్తి ర్వదనకమలా దూర్ధ్వ ముజృంభితా కిమ్?
కింవా రత్నస్థగితమకుట స్తత్పరత్వ ప్రకాశః?
యద్వా భూతిద్వయనివసతాం రక్షణే బద్ధచిహ్నమ్?
నోచే ద్వాచా మవిషయగుణం కింమహాపుంజ మన్సత్?

శ్లో॥ వామేభర్తుః ప్రియతమగుణా తత్కృపామూర్తి రేకా
నిత్యానన్యా భవనపతినా భాస్కరేణ ప్రభేన
శ్రీదేవ్యాఖ్యా శ్రితజనతతే । రాభగధేయా చ్చకాస్తే
యద్రూఢభంగ శ్శుతిహితమతా ధ్యావక స్తత్ప్రవృత్తౌ.

చ॥ పొడువగుముక్కుదాసులకు మోహముగొల్పెటిమందుతీవెయో
వెడదములైన కన్నులట । విప్పిన పువ్వుల ముద్దుతేకులో?
తోడరినకంటి బొమ్మలవి । దూరముగాఁదిరుగాడు తేటులో?
విడువని బుగ్గలాలతకు । వింతగఁబుట్టిన పల్లవంబులో?

శా॥ నిత్యాలంకరణంబులోనతులకు । న్నిద్దంపు టద్దంబులై
యత్యుత్సాహ శిరఃప్రకంప నములం । దాగండ లోలంబులై
నత్యుండొవిభు రత్నకుండలములా । సక్తివ్వరింబోలుచున్
శుభ్రత్యైకవిశాల వైభవమునే । సూచించు నెల్లప్పుడున్.

చ॥ మురహరి ఫాలభాగమున । ముద్దుగదిద్దిన యూర్ధ్వపుండ్ర మ
చ్చేరువుగ శుక్లపక్షమున । జేరినయష్టమి నాటిచంద్రుపైఁ
బారలిన యాసుధారసము । ముంగురు లగ్గను వారినేత్రముల్
దిరముగఁజుట్టి మేల్గడలఁ । డీర్చినచీకటి చాల్పులేయగున్.

ఉ॥ ఆకమలాక్షు దివ్యవద । నాంబుజకాన్తియు పైనబారెనో?
కాక పరత్వసూచక మ । ఖండ మణిప్రచక త్కిరీటమో?
లేక విభూతియుగ్మమవ । లీలగనేల ధరించు చిహ్నమో?
కాక వచింపఁగానలవి । గాని విలక్షణ కాన్తిపుంజమో?

చ॥ పతికిని వామభాగమున । భవ్యదయామయ మూర్తిసద్గుణ
ద్భుతరవిఁ బాయనట్టిప్రభుఁ । బోలెనిరంతర మట్టి లక్ష్మీయా
శ్రితజన భాగధేయమునఁ । జేరివసించల భూవిలాసముల్
శుభ్రహిత మార్గమాహరికిఁ । జూపునుస్మష్టిరచించు వేళలన్

శ్లో॥ శ్రీదేవ్యా అప్యధికఘటనాసు తుమాచతుమాఖ్యా
 నీళా హేలాఘృతసుకమలా నిర్మలా సత్కృపాలా
 అన్యా దేవ్యః పతిమనుగతా దేవదేవీ కృపాతః
 విద్యుద్వల్లభో జలముచఱవ న్యుః ప్రభో ర్దక్షిణేఽపి॥

శ్లో॥ ఏభి ర్దైవైశ్చ శ్శుభతరగుణై ర్లక్షణై ర్లక్షయేధాః
 నిత్యాచిన్త్యాద్భుతరసలసద్యవ్వనం శ్రీసహాయమ్
 భూమానందామృతశరనిధౌ మగ్న మాప ద్వినిఘ్నమ్
 లగ్నం లక్ష్మీసుతనులతయా మన్మథ స్తవం త్వవిఘ్నమ్॥

శ్లో॥ యద్వాన్యత్ర స్థిత మనుగతం నిత్యముక్తై స్సరూపై
 ర్వక్ష్యస్యేకా మనితరగతాం సుందరీమిందిరాయాః
 లాటౌరాగ స్ఫురితచరణ న్యాసముద్రా మవేక్ష్య
 త్వం మన్వీధా మమకులధనం నాథ మజ్ఞాననాథమ్

శ్లో॥ మన్యే నాథం ప్రకృత మయధాభూత మస్మద్వియుక్తమ్
 ప్రాణే భ్యోఽప్యభ్యధికసుహృదాం స్వాశ్రితానాం వియోగే
 సంపూర్ణస్య స్వయ మవికృతే శ్చాపి కశ్చి ద్వికారః
 నోచే త్స్యైత చ్చుభగుణనిధే ర్నిర్భయత్వ ప్రసక్తిః

శ్లో॥ లక్ష్మీ తుంగ స్త నగిరితటే భ్రాజమానోఽపి నీలా
 లీలా లోలేక్షణపరిచితోఽప్యన్యకాన్తా యుతోఽపి
 మద్వ్యామోహం ద్భవతి వికృతో నూన మేవం హి లోకే
 నూత్నాసంగాః ఖలు నరవరా స్తేషు ముఖ్యి స్సురేశః

శా॥ ఆలక్ష్మీ సతికన్న మిన్న ఘటనం । బందాతుమాదే విహే
లాలోలాంబుజ హస్త నిర్మల కృపా । లంకార యానీశ, స్త్రీ
జాలంబింకను దేవదేవి కృపతో । సవ్యేతరంబందు శ్రీ
పాలుం జేరును మేఘ సక్త తటినీ । వ్రాతంబు చందంబునన్॥

శా॥ నేనీ భంగి వచించు లక్షణముల । స్వీక్షించి మత్స్వాన! భూ
మానందామృతమగ్నఁడై పరమని । త్యాచి స్త్యచిత్రోల్లస
న్నానా స్వాదక యావనున న వివ । న్నాశైక దీక్షునమా
జానిశ్శీతనువల్లికాయుతుని ని । శృంకంబు లక్షింపుమా !

ఉ॥ చిత్తమ ! వేరుతాపు ననుఁ । జేరి సరూపుల నిత్యముక్తుల
స్వేత్తలఁగూడి యున్న నతి విస్తృతవత్సమునందుమాత్ర మా
లత్తుక నీరు చేనలరు । లచ్చి వదాంకముఁ జూచి మత్కులా
త్స్యత్తమ విత్తమున్పతిని । యోగ్యరమాపతిగా నెఱుంగుమా

ఉ॥ నన్నెడబాసి యీతఁజీన । నాథుఁడు పూర్వమురీతి లేడటం
చెన్నెడ పూర్ణుఁడై వికృతి । హీనత ముండయి నన్నిజాత్మ మే
లగన్నఁ బ్రియాభిఁబాసిన, వికారము తప్పక నొందునట్లు గా
కున్న మహా గుణాధ్యనకునొందదె నిర్దయతా ప్రసక్తియున్

శా॥ ఆ పద్మాకుచ శైలతుంగ శిఖర । వ్యాముగ్ధుఁడై నన్ను నీ
శా పూతేక్షణ వీక్షితుండయిన లీ । ల నూర్చు వారుండిన
న్నాపై మోహముగల్గి తావికృతిఁ బూనంజాలునికంబిలన్
భూపాగ్రణ్యులునూతనాప్రియులుతా న్ముంఖ్యుండున ర్వేశుడున్

శ్లో॥ స్మృత్యైత స్మద్వ్యసన మమితం సర్వవి త్సర్వసాక్షీ
వాత్సల్యాచ్చే త్సపది చ భృశం దుఃఖితో నిత్యముక్తాః
ధేవ్యోఽపి స్యు స్సజలనయనా స్సత్వరం వ్యగ్రభావా
స్సూర్యే వ్లాసే జలరుహవనం యాతి సంకోచభావమ్

శ్లో॥ మా ముద్దిశ్య ప్రహసనధియా దోషముద్భావయ స్తిమ్
లక్ష్మీం కించి ధృసితవదనో వక్తి మద్దాసభూతాః
నైవంకుర్యుః ప్రకృతివశత స్సాన్వద్యది స్వల్పదోషః
ఇష్టో మే తత్ప్రణయవిదుష శ్చేతి మత్ప్రణనాథః

శ్లో॥ స్రస్తా మేవం ప్రభవజలధౌ మాం సముద్ధ రుకామః
ప్రేష్ణా దూరా చ్ఛక్తితచకితా న్మయ్యమోఘా న్మటాక్షౌ
శ్రీ భూభంగ స్ఫురణమహితా । న్సంజయ న్నాన్వలసత్వమ్
స్మారం స్మారం త్వవనతశిరా వా త్వయా దృశ్యతే సః

శ్లో॥ ఏకా న్తే వా కుసుమశయనే విశ్రమార్థం శయాభుః
మత్సంభోగాభిరుచి మనిశం చి న్తయ న్జగరూకః
నిద్రాహేతో ర్నయనకమలే మీలయిత్వా కథంచి
స్మన్నామ్నాకాం మధురఘణితి వ్యాపార స్ఫుభ్యమానః

శ్లో॥ శీతే శేషాహిపతిశయనే వీతరాగః ప్రియాయాః
లక్ష్మ్యో స్సూక్తౌ విరుచి రవరం మానసే చి న్తయన్వా
లంగుళ్యగ్రా త్సహజగళితం స్వస్వనామాంగుళీయమ్
దత్వా శీఘ్రం ఖగకులవతి ప్రేషణేవా ప్రవృత్తః

చ॥ క్రమముగ నన్నిజూచు మొన కాడు జగత్రయసాక్షి యిట్టినా
శ్రమలఁ దలంచి ప్రీతి మెయిసయ్యన దుఃఖతుడయ్యెనేని యా
కమలయు నిత్యము క్తులునుకన్నుల నీరొలుకన్బ్రమింతురీ
కమలహితుండు వాడఁగను । కంజవనంబులు వాడకుండునే

చ॥ సిరి పరిహాస వాక్యముల । చేనను దూరఁగనట్టు లెప్పు మ
త్పరులొనరింప రాప్రకృతి । వశ్యతచే నొకవేళఁ జేసినన్
సరసుండనై న నొకదియు । సంబరమేయని ముద్దుమోముపైఁ
జరునగవొప్పఁగాఁ బలుకు । శ్రీనిలయుండగు మత్ప్రియుండటన్

చ॥ ఇలభవ సాగరాంతమున । నిట్టుల జాతిన నన్నుఁ దీయ శ్రీ
లలిత విలోల సుభ్రుకుటి । లాలితమై యలరారు ప్రేమచం
చలమగు చూపు దూరమునఁ । జూచి యనాదిని జాలసత్వము
నదచి తలంచి సిగ్గునవి । నమ్రశిరుండగు నాథుఁగాంచెదౌ.

ఉ॥ ఇంచుక సేదతీరునని । యెంచి రహస్యపు పూలసెజ్జని
ద్రించ మదీయభోగము స్మ । రించుచు జాగరమొందునిద్ర సా
ధించఁగ బట్టెఁ గన్నులను । దిట్టఁగ మూసినగాని నాదు నా
మాంచితమైనవల్కుఁగొని హా!యనిలేచుచునుండొకప్పుడున్

ఉ॥ శీతలమైన సెబ్బయగు । శేషునియందు నవీతరాగుండై
ప్రీతిని గొల్పు శ్రీపలుకు । వీనులకుం గట్టువయ్యి యంగుళి
వ్రాతము నుండి జాతిన శుభ్రదనామ వరాంగుళీయకం
బాతమ వాహనంబగు ఖ । గాధిపు తోడుతఁ బంప నెంచునో

శ్లో॥ లీఱోద్యానే కుసుమితలతాం మత్స్వరూపాం కరేణ
ప్రస్విన్నేన ప్రతను రసకృల్లాలయన్వా ప్రియేతి
తత్సంస్పర్శా ద్విగళితధృతి ర్దుష్క్రూతా స్మే విసజ్జో
వారంవారం తుహినశిశిరే పాదమూలే పతన్వా

శ్లో॥ దృష్ట్వా దేవం ప్రణయజలధిం మద్వియోగా త్తప నమ్
మత్సందేశై రమృతమధురై ర్జీవయే స్త్వం తదాదౌ
పాదా తస్య ప్రణతశిరసా సంప్రణమ్యాపి భూయో
భూయఃప్రీత్యాకురు మమకృతే స్వాంత దీర్ఘప్రణామమ్

శ్లో॥ త్వాం సంపస్య నిప్రియతమసఖం మే రమావల్లభోపి
హార్ద్యార్ద్రేణ ప్రజవ మురసా గాఢ మాలింగ్య దేవః
పృచ్ఛేత్సాశ్రుః కుశలమబలా కింసుజీవేతి కించిత్
స్వస్థం శేషోపరివిలసితం బ్రూహి సందేశవార్తామ్

శ్లో॥ త్వయ్యార్థే కథయితు మిదం సౌమ్య విస్తృత్య కర్ణౌ
దృష్ట్వాచాస్మత్స్మృతికలుషయాత్వాంసుసంభావ్యమోదాత్
శ్రోవ్యత్యార్థః పరమభిముఖో విప్రయోగే ప్రియాయాః
వార్తాలాభ స్సహృదయ ముఖా త్కామినాం ప్రాణలాభః

శ్లో॥ స్వామి న్నాత్మప్రియతమసఖి షేత్రీగా నన్యభావా
త్వత్పాదాంభోరుహయుగ మధుస్వాదనాశావరుద్ధా
జీవన్తీ త్వాం కుశల మవద ద్దుఃఖసిన్ధౌ స్థితా పి
స్య దాశాస్యం ప్రథమసుఖం హ్యేతదేవ ప్రియాయాః

చ॥ అతితను గాత్రుడై వనము । నందున నావలెనున్న పుష్పిత
ప్రతలిని స్వీన్న హస్తమున । ప్రాణసఖి ! యని బుజ్జగించు న
ద్భుతముగ దానినంటి మద । పుణ్యవిశేష ఫలంబుచే విసం
భ్రతఁగొని వ్రాలు మాటికిని । చల్లని పాదతలరబు నందిలన్

చ॥ పరమ దయా సముద్రునను । బాసితపించు సురేశు గాంచి మ
త్పరిచిత సత్సథామధుర । వార్తలతోఁ బ్రతికింపు నీవు త
చ్చరణ యుగంబున న్మోదట । సాగిలిమొక్కినగాని మల్లి సం
బురమున నాదు పక్షమున । భూరిన మస్కృతి నాదరింపుమా॥

శా॥ నిన్నున్నాప్రియమిత్రుఁగాంచుచురమానిర్వాహకుండై నయా
వెన్నుండెంతయొ ప్రితి నక్కునను వే । వేగంబుగాఁజేర్చి తాఁ
గన్నుల్నీరొలుకంగ నచ్చెలికిసా । ఖ్యంబే? యనున్గొంచె మా
నన్నస్వాంతున నంత సంస్థితునితో । సందేశముం దెల్పుమా !

ఉ॥ నీవు వచింపఁబూను నెడ । నీరజపత్ర విశాలనేత్రుఁ డా
దేవుఁడు సావధానుఁడయి । తీరికగాఁ జెవులెల్ల విప్పి మ
ద్భావము నాలకించు ప్రియ । వర్గము దెచ్చిన యాత్మకామినీ
భావుకవార్త కామకుల । పాలిటి ప్రాణముఁగాద సౌమ్యుఁడా ?

ఉ॥ శ్రీసఖి ? నీదు ప్రేమసఖి । క్షేత్రముఁజేరి యనన్యభావయై
వాసిగ నీ పదాంబు రుహ । భవ్య మరందముఁగ్రోల నెంతయో
యాసలొఁ జిక్కినిల్చె విప । దంబుధిఁ గ్రంకుచునీ శుభం బెవి
శ్వాసముతోడఁ బల్కె తొలివాంఛిత లాభమిదే ప్రియాభికిన్

శ్లో॥ త్వన్నామాం కంత్రిపదకసువర్ణాష్ట సూత్రానుబద్ధమ్
మాంగల్యం స్వం గళలసదనన్యార్హ తా సూచకం తత్
దృష్ట్వా శ్రుత్వా గురుగణముఖా దై వ్యభవంతావకీనమ్
ముగ్ధా స్నిగ్ధా త్వయి నిజవతో కామసంతాపదగ్ధా

శ్లో॥ ఆధివ్యాఘ్రై రమితవిషయ త్సుద్రగుల్కై రుపేతే
భీతా భీష్మై ర్భవమరువనే శత్రుభి ష్టభిరన్తః
గూఢై ర్భాఢం త్రిగుణఘటితే మోహజాలే నిబద్ధా
త్వాం పేమాన్ధా ప్రభవతి కథం సాబలా ద్రష్టు మీశమ్

శ్లో॥ సైమా బాలా సదయః? విజనే ధ్యానయోగే ప్రవిష్టా
దివ్యం రూపం హృదయకమలే తే హియా స్వప్నతుల్యమ్
కించిత్కించి తృక్పతి వివశా శ్రేత్య తూర్ణం ప్రబుద్ధా
స్వప్నే దృష్టం ధనమివబహిః ప్రాప్తు మాకాంతతీదమ్

శ్లో॥ విన్యసాశ్చదౌ త్వయి నిజభరం నిర్భరాఽకించనాసా
త్వత్కంఠర్య ప్రణిహితధియా సర్వగం ముక్తిదం త్వామ్
అన్విష్యస్తీ దిశిదిశి దృశః పేషయస్తీ దివాఽపి
శ్రాంతా నిత్యంగమయతి నిశాం దుఃఖతా కల్పకల్పామ్.

శ్లో॥ కృష్ణేతి త్వాం వదతి మధురం గారుడే పశీభేదే
పశ్య త్యూర్ధ్వం తదుపరి తవాభ్యాగ్మయం చిన్తయ స్తీ
ఆశాభంగా దవనతముఖి బాష్పస్త్రీ కస్తనాగ్రా
ప్రాప్నోత్యన్యా మపితరుగణై శ్శోచనీయా మవధ్ధామ్.

శో॥ హరి? త్వన్నామవి చిత్రమై త్రిపదకం । బైసత్సు వర్ణాష్టసూ
త్రరమా శోభితమై యనన్యవిషయ । త్వద్యోతకంబౌగళో
న్తరమాంగల్యముఁజూచి నీ మహిమ పెద్దలెప్పనాలించిసుం
దరిని నేనీ పతిగాఁ దలంచుకునుమా । స్త్రుభ్రాన్త యయ్యెన్తుమా?

చం॥ వెతలనుబెబ్బు లుల్కిషయ । విశ్రుతకుంజము లొప్పచున్న సం
స్మృతిమరు కాననంబున వి । శేషముగానరి షట్కమాగుణ
త్రితయవిమోహజాలమునదించిభయంబును గూర్పబేమమో
హితనయనాబ్జ యాయబల । యీశ్వర?నిన్గన నోపునెట్టులన్.

మ॥ అలపూఁబోడి రహస్యయోగమునని । న్ధ్యానించి హృత్పంకజ
స్థలి నీసుందర రూపునా ప్రకృతికి । న్స్వాధీనమైసిగ్గులో
గలుఁగనొకఁడెము జూచియాపిదపవే । గన్తాను మేల్గొంచుచు
నగ్గులలోఁజూచిన పెన్నిధానమునిల । న్కూక్షించుజాగ్రద్దశన్.

చం॥ మొదటనె నీపయిన్భరము । బూనియకించన నిర్భరాత్మ త్వ
త్పదయుగ సేవకై యఖిల । ధాముముకుందుఁడవైన నిస్సవల్
వెదకుచు దిక్కుదిక్కులను । వేమరుచూపులఁ బంపిఖిన్నయా
పదఁపడి రాత్రులంగడపుబాపురె? కోటియుగంబుచాడ్పునన్.

చం॥ వలపునఁ దియ్యఁగాగరుడ । పక్షివిశేషము కృష్ణయంచు ని
న్బిలువఁగ నీవువత్తువని । పైఁదిలకించి నిరాశఁజెందుచున్
జలజలకంటి ధారలుక్ । చంబులజాట మొగంబువంచియా
వల తరుశోచనీయదుర । వస్తనుబొందు విలక్షణంబుగాన్.

శ్లో॥ కృష్ణాసక్త్యా నిరుపమకలా చంద్రలేఖేవ నిత్యమ్
 తీణాత్మానం జలరుహసుతానాథ శేషత్వదూరమ్
 చాత్మీయంవా భువి నసహతే కింపున రోభిగ్యజాతమ్
 స్తబ్ధాకాండే కిమపి మధురం భాషతే స్వాంతరేవ.

శ్లో॥ అర్చ్యం రూపం తవ సుమదళైః పూజతుంవా పవిత్రా
 పాదౌ తస్య వ్రవిమలతరైః ట్టాశయ త్యశ్రుపూరైః
 మధ్యేమధ్యే కృతమపి విధిప్రకృమం విస్మరన్తి
 దత్తం పుష్పం పునరపిపున । రేవ తస్మై దదాతి.

శ్లో॥ ఇత్యేవం మద్వ్యసనమఖిలం స్వామినే త్వం నివేద్య
 స్త్రీచాపల్యా త్పూణయనిధయేప్రేషయ చ్ఛాన్తరంగమ్
 దోషం చైతం ప్రియజనకృతం త్వం తుమస్వేతి భూయో
 వాచ్యం సర్వం వద పరమత స్తత్కృపైవ ప్రమాణమ్.

శ్లో॥ శ్రుత్వా వార్తాం వివశకథితాం మానసశ్వేతపక్ష
 శ్శీఘ్రం గత్వా కమలనయనం దీనవాచాచచక్షే
 శ్రీనాథోఽపి స్వయ మరమిమా మేత్య నిర్ముక్తబన్ధా
 మిష్టై రోభగై తభజత సదా నన్దకన్దే పదేపి.

శ్లో॥ సప్తర్వాశావిధుమితశకే శ్రీమతా కృష్ణనామ్నా
 మందాక్రాంతానుగుణరచనాగుంభితా । సూక్తిరత్నైః
 ముక్తైశ్చర్య స్ఫురదురుమనోహంస సం దేశమాలా
 సారార్థేయం సరసవిదుషాం కణ్ఠభూషాయితా స్యాత్.

మ॥ అరయన్నిత్యము చంద్రలేఖవలె కృష్ణాసక్తిచే ఊణమై
హరిశేషత్వ వివర్జితాత్మ నుతదీ । యంబెల్ల నాశింపదే
కరణిన్భోగముఁ గోరునయ్యతుడకా । కాన్తాలలామంబు దు
ర్భరదుఃఖంబున నూరకన్మధురమా । భాషించు లోలోపలకా.

చ॥ ముదమున సర్వరూపమును! పువ్వుల తేకులఁబూజసేయుచున్
వదలకజాటు బాష్పముల । పాద్యముగూర్చును ముందుపూజలో
బడఁపడి యప్పటప్పటికి । పాటినివిస్మరణంబుఁజెందుచున్
విదితముగాఁగ దానివయిఁ బెట్టినపుష్పముఁ బెట్టుచుండికన్.

ఉ॥ ఈవిధిసీపు నావెతల । నెల్లనుస్వామికి విన్నవించి స్త్రీ
భావముతోఁడు తన్వణయఁ బంధువటంచుని జాన్తరంగునిన్
బోవుమటంచుఁ దోలుసఖి । బూనినదోషము లస్తమించుమో
దేవ! యటంచుఁ జెప్పఁదగు । తీరునఁజెప్పము వాని ప్రేమయే.

చ॥ పరవశతోక్త వార్తవిని । భాసురమానస రాజహంస తొం
దరగనువెళ్ళి యాహరికిఁ । తప్పకదీనము గావచించె శ్రీ
వరుఁడును వేగమిచ్చుకొని । వచ్చుచుబంధ విముక్తిఁజేసి సం
బురమున భోగముల్గులిపె! మోక్షపదంబున నాత్మకాన్తతోన్.

మ॥ మునిషణ్ణాగశ శాంకసచ్చకమున । స్మృతాను బద్ధోక్తిర
త్ననితాంతోజ్వల మైనరీతిగను మదిదాక్రాన్తవృత్తంబుతో
జనసేవ్యంబుగ కృష్ణగుంభితమన । స్సందేశమాల్యంబువి
జ్ఞనకంతంబున భూషణంబగుత త । త్సార్థ ముల్కూర్చుచుకా.

అ॥ వె॥ సర్వధారినా మ్యసంపత్సరంబువై! శాఖశుక్లదశమి, వరుసుభౌమ
వాసరంబునందు వరకృష్ణ మాచార్య! శతవధాని యాంధ్ర
సరణిఁ గూర్చె॥

ఇట్లు శ్రీ మత్పదాచార్య కృపాలబ్ధ సారస్వతుఁడగు శ్రీకృష్ణ
మాచార్య శతవధాని కృతులందు నాంధ్రపద్యసహిత
మ న స్స ం దేశ కా వ్య ము న
ద్వితీయో చ్ఛాస్రము,
శ్రీ వేంకటేశ్వరమస్తు.

క రి న ప ద ప్ర దీ పి క

2. సుప్రమాణము = మంచి యకాశ్చర్యముగలది, మంచి ప్రమాణమయినది;
వరప్రదేశితంబు = రంగులతోఁ జిత్రింపఁ బడినది, అక్షరములతో విశేషించఁ
బడినది; పంచోపనిష ద్విశుద్ధ శిఖరోజ్వలము = పంచోపనిషత్తులని పేరుగాం
చిన యపాక్రమిత పంచభూతములచే పరిశుద్ధమయిన యగ్నిములచేఁ బ్రకాశిం
చునది, తైత్తిరీయ పంచోపనిషత్తులచేఁ బ్రకాశించునది; ఆర్యసురక్షితంబు =
జయవిజయాదులచే రక్షింపఁ బడునది, పెద్దలచే రక్షింపఁ బడునది.
14. కామచారము = మదనకేళి, యధోష్ఠ సంచారము; వియోగము = విడదాపు
వి = పక్షియగు గరుడుని; యోగము = వాహనముగా సంయోగము;
భియానము = అకాశ సంచారము.
16. కీలాల చిమ్ముము = నీటిలోను తెలియుటకు పాతిన కంటము.
భక్తి = పూజ్యులయందు ప్రేమ, ఒకరీతి క్రమము, రాగశోభితాంబరము =
వజ్రదనముచేఁ బ్రకాశింపఁబడిన యాకాశము, కాషాయవస్త్రము; విష్ణు

పదోదయము = నారాయణుని పాదములయందున్న యైశ్వర్యము; విష్ణు
పద = ఆకాశమునకు; ఉదయము = పుట్టుట.

27. కూర్మకారత = తాదేటి రూపమునంటి రూపము, కూర్మవ తారత్వము;
రాజీవత = కమలత్వము, మత్స్యవ తారత్వము; రామత్వము = మనోహర
త్వము శ్రీరామ, పరశురామ, బలరామత్వము; సరసింహత్వము = పురుష
శ్రేష్ఠత్వము, సరసింహవ తారత్వము; కృష్ణత్వము = నల్లదనము, కృష్ణావ
తారత్వము; సత్కోలత్వము = మంచిగొట్టు కలిగియుండుట, వరాహవ
తారత్వము.

28. రంభా భోగము = అఱుకటికంబపు వికాలత, రంభయొక్క భోగము,
పీతాంబరము = పచ్చని పటము, పచ్చని యాకాశము.

31. కంధింజేరు = సముద్రమున జేరు, కంఠమును జేరు.

32. సూత్రబద్ధములు = బ్రహ్మసూత్రములచేత గూర్చబడినవి. దారములచేత
గట్టబడినవి. సుదృగ్దనము = విద్వాంసులు, స్త్రీలు.

36. శ్రిత్యైకవికాల వైభవము = చెవుల కొనయందు ముఖముగా విస్తార వైభ
వము. పేదాస్తములయందు విస్తార వైభవము.

51. పాదతలము = చెట్టుమొదట, కాశ్యపయిన.

56. శ్రిపదకము = మూడుపదములు గలది, మూడు పతకములవలె నుండునది;
సువర్ణాష్ట సూత్రైరమాభిత = మంచియతురములే యొనిమిది సూత్రములు
(గొప్ప అర్థమును బోధించునవి) వాటితో బ్రకాశించునది, బంగారముతో
జేయబడిన యొనిమిది దారములతో బ్రకాశించునది.

61. కృష్ణాన క్రిచే = కృష్ణుండైన నీయందాన క్రిచే, కృష్ణపక్షమందాన క్రిచే.

66. ముని = (2) షట్ = (1) నాగ (2) శకాంక (3) (1012) శాలివాహన
శకము; ముక్తాను బంధి క్రి = ముక్తలకు సుబంధించిన వాక్యము, ముత్య
ములకు సంబంధించినది; మందాకాస్తమనే వృత్తముతో, మెల్లగానాకృ
మింపబడిన గుండ్రని తనముతో.

అర్చరాది సంగ్రహము

మ॥ పరుసన్నట్టుచు గిట్టుచున్నరక గ | రభ్రాంతుడై ఘోర సం
సరణాన ర్తములోన దుఃఖపడఁ గ | న్నర్వేశ నిష్ఠైతుక
స్ఫురితామోఘ కృపానిరీక్షణ సముద్యాతాగ్ర సత్వండునై
పురుషుండాత్మ గుణోన్నతుండయినదా మోక్షార్థచింతారతిన్

మ॥ భవిసత్సంగతి నిస్ఫుహుండుగుర సాదోపేక్షవర్తిస్తాంచి క
ర్మవితానంబునసింప నల్పమగు ప్రారబ్ధంబు భోగించి యా
యవిచారేష్వర సత్కృపం దుదకుమాః యాబంధముల్వీడిహృ
ద్భవ దేవానుగృహీత సూక్ష్మధమనిదావారాధవనిర్ముక్తుడై.

మ॥ మహితార్చిర్దిన పూర్వపక్ష మడుద | జ్ఞానాబ్ధి వాతాంశుమ
త్తుహినజ్యోతి తటిజ్జలాధపబుధో | త్తుంగేశ భామాధిరా
ణ్మహితుండై విరజాంబులాడి పరగన్ | వై కుంఠ మందారమో
ద్వహు సాయఃజ్యమానొంది పొందుచురితో | ధన్యాత్ము డానం
దమున్.

కం॥ ప్రతిదినము ముముక్షు జనులీ
గతివేకువ నర్చరాది | గతిచింతనకై
యతినంగ్ర హించి వ్రాసెను
మతికృష్ణ శతావధాని | మాన్యుల కృపతోన్.

సం పూర్ణము.

